

Veac nou

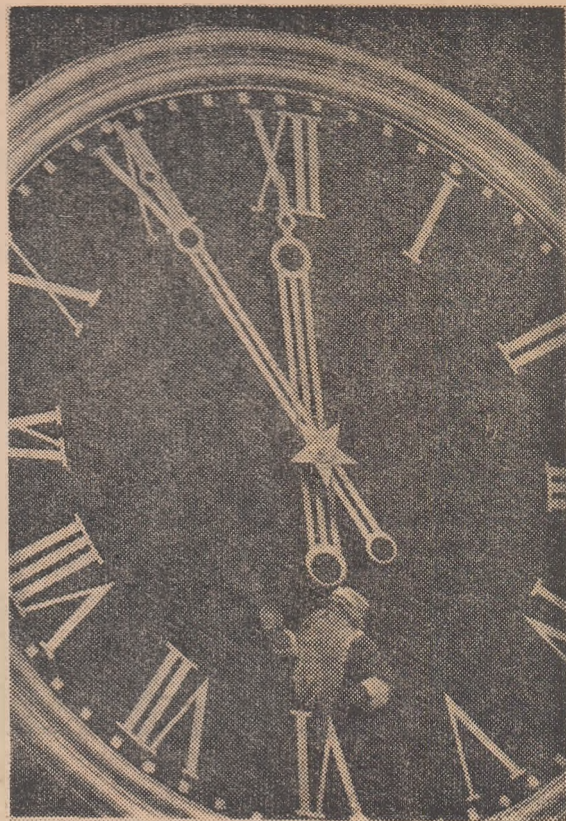
ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

**La
mulți
ani!**

ANUL XXI 53 (1085)

29 decembrie 1965

12 pagini, 1 leu

— Cele mai bune urări pentru anul ce vine!

(Actrița Valentina Maliavina, pe care o vom vedea în coproducția româno-sovietică „Tunelul”)

H. Eelma

Pământul așteaptă (Linogravură)

PROZĂ

Icre negre

— Povestire umoristică —

Kulakov discuta cu aprindere, ținându-l cu privirea pe patronul unui mare magazin de coloniale și delicatose:

— De necrezut! Așa de scump! Să te-apuțe nebunia, nu alta! Dar uite ce facem, Mihailo Polikarpici: dumneata îmi dai o cutie de icre negre, consum cit consum, și mine dimineață cîntărim ce-a mai rămas. Cit am consumat, plătesc! E bine? La noi în casă nu se prea dă nimeni în vînt după icre negre... Dar am pe cineva invitat la blinele... Pricipi dumneata? Persoană simandicoasă!...

„Arde-te-ar focul să te ardă! își spuse negustorul, dar răspunsul fu cit se poate de politicos:

— Știi, nu prea se obișnuiește... Pentru dumneavoastră, însă, care sînteți clientul nostru, o facem și pe asta. Grigori, cîntărește cutia!

Kulakov își luă musafirlul de braț și se apropie cu el de masa încărcată cu tot felul de bunătăți:

— Un pahăruț de vodcă înainte de blinele? Ce părere aveți? Vodcă prima! Eu zic că nu strică! Ha-ha-ha!...

Musafirlul cerceta masa cu o privire de expert.

— Nu! Aș prefera un coniac. Uite, în paharul ăsta mare.

Stăpînul casei oftă și răspunse mai mult în șoaptă:

— Voia dumneavoastră! Musafiru-i musafirl!

Luă apoi sticla și turnă coniacul în pahar, avînd grijă să nu-l umple prea plin.

— Plin, plin, plinuț! izbucni vesel musafirlul, băfîndu-l pe Kulakov pe umăr. Îmi plac paharele și... femeile plinuțe!...

— Ei, în sănătatea dumneavoastră! Eu beau vodcă. O gustare, ceva? Vă rog! Ciuperci, scrumbie, sardele? Pot să vă spun că scrumbiile sînt formidabile!

— Oho! strigă încîntat musafirlul. Ce-mi văd ochii? Icre negre! Dar astea nu-s deloc de lepădat. Și dumneata, criminalule, taci?

— Da... Icre... îngăimă Kulakov, pîlînd. Sigur, icre... Poftim și o linguriță...

— Ce? O linguriță? Drept cine mă iei, frate dragă? Păi icrele negre n-au gust decît cînd le mîncîci cu lingura mare!... Măi, da' gustocase mai sînt! Încă un coniac, te rog! — Da' ce te-ai întunecat așa? Ți s-au înecat corăbiile?

Manevrînd abil, gazda strecură pe neobservate în fața musafirlului platoul cu scrumbii și-i răspunse pe un ton melancolic:

— N-am de ce să fiu vesel! Treburile-mi merg prost. Articolele de strictă necesitate s-au scumpit enorm, de cele de lux nici nu mai vorbesc... Dar, fiindcă veni vorba, știi cit au ajuns icrele negre? Șase ruble jumătate!

Musafirlul se strîmbă, îngrozit.

— Zău, extraordinar! Ei, las-că le-nvățăm noi minte!... Uite-așa, pe pline... și în gură... Hap! Drept pedeapsă!

Kulakov își strînse pumnii sub masă și exclamă, încercînd să zimbească:

— Vă sfătuiesc să gustați din scrumbii. Se topesc în gură, nu alta!

— S-or fi topind, nu zic, dar pe urmă se lasă cu arsuri... Pe cînd icrele... Nobilă gustare!... Poți să mîncîci fără nici o grijă!... „Bea din izvor într-una, izvorul nu seacă!“ cum spune poetul.

— Dar nici un poet n-a spus așa ceva! mirii furios Kulakov.

— N-a spus? Ei, atunci înseamnă că n-a prea fost vorbăreț din fire! Da nici coniacul nu-i rău deloc! Cu icre!...

Kulakov se uită la cutie, oftă și împinse înainte platoul cu șuncă.

— De ce nu luați o feliuță-două? Nu cumva vă jenați?

— Ei, asta-i acum! Mă simt, frate, ca la mine acasă!

„Acasă n-ai crăpa icre negre cu lingura mare“, gîndi Kulakov, dar exclamă jovial:

— Uite că vin și blinelele. Cu unt și cu smîntînă!

— Și cu icre!... Ei, da ce-i asta? Cutia asta se mișcă. Eu mi-o așez în față și dînsa o ia la fugă.

— Zău? Păi să punem mina pe ea și întinzînd mina, Kulakov așeză în față o farfurie cu ciuperci.

— Păi astea-s ciuperci, observă rîzînd, musafirlul.

— Da... Dar ce-ați vrut?

— Icre! Mai sînt acolo, puține, pentru blinele!

— Doamne știite! gemu Kulakov, prîvindu-și furios musafirlul.

— Ce-i frate?

— Serviți. Vă rog, serviți!

— Da — eu ce fac dragă?

Lui Kulakov începuseră să-i clănțane dinții în gură.

— Serviți, serviți! Mai luați icre! Serviți!

— Mulțumesc. Lasă, iau. Grozav coniac.

— Da, strașnic! Să vă mai torn? Șampanie nu vreți? Ananas? Vă rog, serviți!...

— Răbdare! Ia-mă-ncei! Avem timp și pentru șampanie, și pentru ananas! Da — mai înfii, icrele... Parcă mai sînt, nu?

— Ser... Vă rog, serviți! izbucni Kulakov cu ochii holbați. Poate că nu vă ajunge lingura mare? Să aduc un polonic!

Vă rog, serviți! Șampanie? Vine și șampania, imediat! Dar nu doriți și blana mea cea nouă? Luați-o! Vesta nu vă place? Vă dau și vesta! Scaunele, bufetul, oglinda... Luați, luați tot. Bani nu vreți? Poftim portofelul!... Înghițiți-mă și pe mine! Vă rog, ca la dumneavoastră acasă! Ha-ha-ha!

Și, în același timp rîzînd și plîngînd, Kulakov se prăbuși pe canapea.

Prîvindu-l nedumerit, musafirlul incremeni pe scaunul lui, la masă, cu ultima lingură cu icre negre suspendată în aer.

Arkadie Avercenko

In românește de M. DJENTEMIROV

(A. Avercenko (1881—1925) s-a remarcat în viața literară dinaintea de Revoluția din Octombrie prin povestirile umoristice ce satirizau modul de viață al funcționărilor țariste și micii burghezii ruse).

EDITORIALE

Planuri
pentru anul 1966

Ce vor publica editurile sovietice în 1966?

La această întrebare, conducătorii diverselor edituri sovietice răspund în paginile publicațiilor de specialitate cu numeroase amănunte menite să satisfacă curiozitatea legitimă a marelui public.

Aflăm astfel că editurile din R.S.F.S.R. au inseris în planurile lor lucrări din toate genurile prozei, de la roman la note de călătorie, multe volume de versuri și un mare număr de colecții și cicluri de opere.

Editura Siberiei apusene va tipări o colecție intitulată „Biblioteca romanului siberian“, în care vor apărea lucrări de Antonina Kopteaeva, Serghei Sartakov, A. Ivanov și alții. Editurile din Sverdlovsk și Celiabinsk vor publica cele mai bune romane despre Ural, iar cele din Kaliningrađ și Murmansk un număr de romane consacrate navigatorilor pe mări și oceane.

Mulți scriitori sovietici și-au inseris în planurile editurilor romane cu subiecte din viața colhoznicilor și lucrătorilor din sovhozuri. Putem cita astfel pe G. Egorov, S. Rafikov, N. Liulin și alții.

Foarte populară s-a dovedit colecția „Romanului de buzunar“, în cadrul căruia vor continua să apară cele mai importante opere ale literaturii ruse și sovietice.

O atenție deosebită va fi acordată tinerilor scriitori. Editura din Kuibisev va publica periodic „Biblioteca primei cărți“, editura din Volgograd colecția „Primul volum al poetului“. De asemenea, culegeri de versuri ale tinerilor poeți vor apărea cu regularitate, în colecțiile „Orizont“, „Parus“, „Siberia poetică“ și altele.

Un loc de seamă în planurile editurilor este rezervat celor două mari evenimente din istoria Uniunii Sovietice: împlinirea a 50 de ani de la victoria Revoluției Socialiste din Octombrie și 100 de ani de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin. Un număr de lucrări vor fi consacrate nemijlocit evenimentelor respective, iar altele vor reflecta ecourile acestora în deceniile ce au urmat.

OPINII

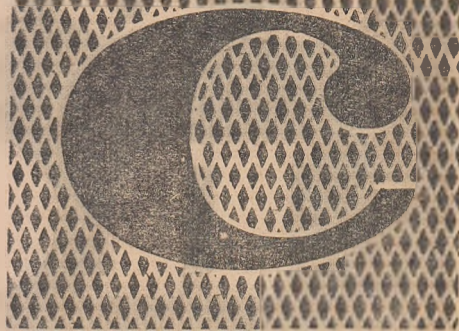
Lingvistica matematică

Știi cite cuvinte cuprinde marea dicționar al limbii ruse? Peste 200 000. Pentru a scrie povestirea „Fata căpitanului“ Pușkin a folosit, însă, numai 4783 de cuvinte. Adică, mai puțin de 2,5 la sută din fondul total de cuvinte, deși marelui poet este socotit, pe bună dreptate, întemeietorul limbii literare ruse.

Acest calcul — alături de altele similare — a fost recent făcut de un lingvist leningrădean, care a folosit pentru studiul său ultimele cuceriri ale lingvisticii matematice și ale mașinilor electronice perfecționate.

Rezultatele astfel obținute au acum aplicații practice în citeva domenii învecinate. Folosînd același utilaj electronic, lingviștii sovietici care se ocupă cu studiul limbilor străine, au ajuns și ei la citeva concluzii surprinzătoare. Pe baza a numeroase texte analizate, ei au alcătuit „vocabularul celor mai uzuale cuvinte“. Acest „vocabular“ cuprindea lista cuvintelor folosite cel mai frecvent într-o anu-

cartea

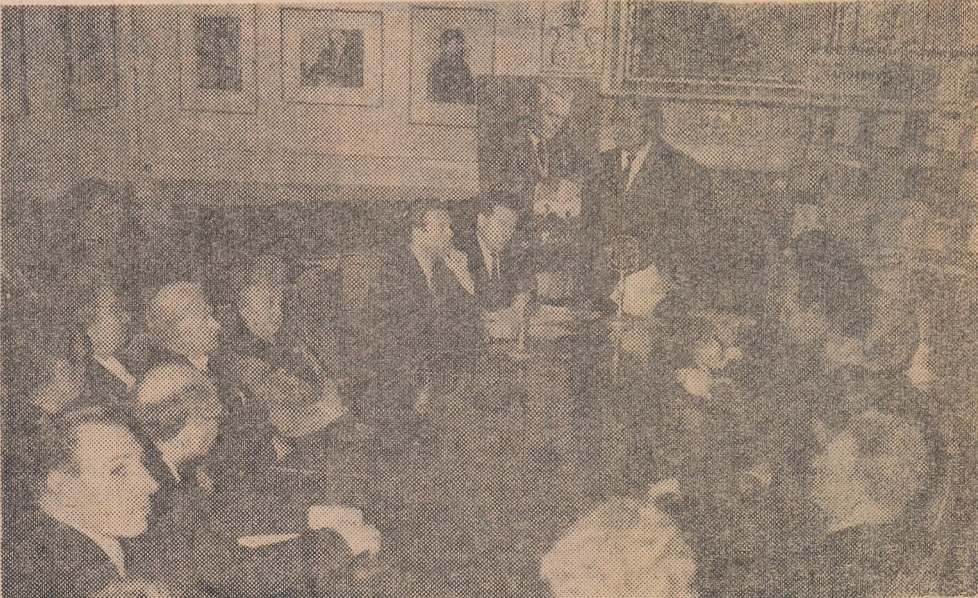
mită limbă. Lista cuvintelor uzuale a evidențiat o legitate cu totul neașteptată: cu ajutorul citorva zeci de cuvinte mai des folosite se poate înțelege pînă la 25 la sută din textul unei limbi străine; cu ajutorul citorva sute de cuvinte — jumătate, iar cu ajutorul a circa o mie de cuvinte foarte uzitate, pînă la 75 la sută dintr-un text într-o anumită limbă străină. De aici, o concluzie practică importantă: la baza metodelor de predare a limbilor străine trebuie așezate normele ce rezultă din studiul structurilor statistice și logice a limbii respective.

MICA
ISTORIE LITERARĂDostoevski
și Petersburgul

Vizitatorii care trec astăzi prin Palatul Inginerilor din Leningrad își aduc neapărat aminte că acolo și-a făcut Dostoevski primele studii, după ce a fost admis, în 1838, ca elev al școlii militare de geniu. O mare sală rotundă, în aripa răsăriteană a palatului, i-a servit lui Dostoevski și colegilor săi drept dormitor. Din această sală se ațungea într-un mic cabinet, foarte liniștit, unde Dostoevski se retrăgea pentru a scrie. Aici și-a conceput el primele încercări literare — dramele „Maria Stuart“ și „Ivan cel Groznic“. Din păcate, însă, ele n-au ajuns pînă la noi.

În aceeași epocă, pe cele patru laturi ale imensului dreptunghi al pieței Semionovski se aflau cazărmi militare. La nevoie, piața servea și ca loc de execuții publice. În 1849, în ajunul Crăciunului, aici a fost adus și Dostoevski cu o parte dintre membrii mișcării decembriste condamnați la moarte. Se știe că mai întii a fost citită sentința care culmina cu pedeapsa capitală, iar după ce deținuții au trecut prin toate chinurile morții a fost citit un decret care le comuta pedeapsa în muncă silnică.

În afară de aceste locuri înscrise în biografia scriitorului, la Leningrad există, însă, și altele înscrise în biografia personajelor dostoevskiene. Admiratorii operei lui Dostoevski pot urea, de pildă, și acum scara ce duce spre locuința lui Rasokolnikov, eroul romanului „Crimă și pedeapsă“. După cum mai există și casa lui Rogojin, unde Dostoevski și-a localizat o bună parte din acțiunea romanului „Idiotul“.

La Moscova a avut loc o seară literară consacrată lui Mihail Sadoveanu, cu prilejul împlinirii a 85 de ani de la nașterea scriitorului. Cu acest prilej, scriitorul Iuri Kolesnikov a evocat personalitatea lui Mihail Sadoveanu, iar Iuri Zaiuncikovski, docent al Universității din Moscova, a vorbit despre opera scriitorului. Povestirile și romanele lui Mihail Sadoveanu au apărut pînă acum în U.R.S.S. într-un tiraj de 2,5 milioane exemplare, în aproape toate limbile popoarelor sovietice.

Rînduri pentru 30 Decembrie

Sărbătorile noastre nu sînt doar amintire și trecut. Sub vestmintul lor istoric bate o inimă tînă. Steagurile lor cîntă în ritmuri contemporane, iar noi privim departe în anii ce vin. Pentru că sărbătorile noastre imbină armonios gloria trecutului cu pasiunea prezentului, cu perspectiva largă a viitorului.

Așa și cu 30 Decembrie. În ajun de An Nou, sărbătoarea Republicii încheie parcă un capitol de muncă și deschide un altul. Ea invită la o trecere în revistă a realizărilor și la un spor de avînt pentru anul care începe.

Amintindu-ne de evenimentele de acum 18 ani, cînd voința poporului a înlăturat monarhia și a proclamat prin veacuri visata Republică, reținem de fiecare 30 Decembrie nu numai o sărbătoare obștească, ci și un act solemn al propriei noastre existențe. Căci 30 Decembrie e una din acele date care angajează conștiința fiecărei cetățean în procesul istoric al patriei socialiste.

Privesc în jurul meu și mă gîndesc la vremea plecată din calendar. Ce-i drept, am încărunit între timp. Nimeni nu e scutit de omeneasca trecere. Semnele ei se inseriu implacabil în orice biografie. Dar România, vatra străbună a visului și a nădejților noastre, se înalță astăzi mai tînă ca oricînd. În trupul ei superb rodește tinerețea continuă a generațiilor în consecuția lor fircască. Tot ce e mai frumos și mai viguros trece asupra ei ca o zestre fără moarte. Aceasta e legea minunată a socialismului.

Mă uit în jurul meu și îmi ridic fruntea în dulcea lumină a patriei.

De la Carpați la marea cea negru de albastru o uriașă mișcare înainte și în sus domină țara. La sărbătoarea lui 30 Decembrie poporul român vine mîndru și

hotărît, cu rod bogat și cu privire ageră. Vin la sărbătoare giganții de oțel și beton, salbele de hidrocentrale, șesurile brăzdate de mașini, cartierele noi de blocuri și palatele culturii, școlile moderne, eșaloanele de biblioteci și cămine culturale, liniile de înaltă tensiune și monumentele de marmură, armonia orchestrelor, a culorilor, a versului. Vin marile împliniri de pînă acum și cutezătoarele avînturi spre mai bun și mai frumos. Venim cu toții, fîuritorii cu trudă și mîgală a soarelui nostru fără apus.

În curînd vom ciocni paharele în cinstea unui an neînceput. Anul vechi va intra în istorie. Dar fapele sale vor lumina încă multă vreme drumul nostru spre culmi.

A fost anul istoricului Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român, care a trasat sarcini hotărîtoare în desăvîrșirea construcției socialiste. Pe baza indicațiilor fundamentale conținute în documentele Congresului, continuăm cu și mai mare claritate și precizie opera colectivă al cărei rost e fericirea, traiul demn, civilizat, deplin al poporului nostru. Pe temeiul acestor indicații apar noi inițiative și măsuri esențiale în diverse domenii de activitate. Așa în agricultură prin hotărîrile Plenarei din noiembrie a C.C. al P.C.R. Așa în cercetarea științifică, a cărei organizare și îndrumare a făcut obiectul dezbaterilor în recenta sesiune a Marii Adunări Naționale.

În anul acesta, 1965, poporul român a înscris pe steama patriei sale noul și frumosul nume: Republica Socialistă România. Nu e un nume doar. E o concluzie și o prefață. E expresia drumului istoric parcurs și a sensului dezvoltării viitoare. Cu cită emoție parcurem în amintire anii ce despart acest nume de acel 30 Decembrie 1947 cînd, pentru înflăcăoară, cîntecul Repu-

blicii noastre a urcat scînteietor în văzduh! Cită dragoste, cită muncă pătimașă, cite biruinți, cite alte și mereu mai înalte năzuinți s-au materializat și au devenit putere a patriei!

Mă uit în jurul meu, mă inclin și îți sărut făptura, scumpă Românie a socialismului. Puternică, liberă, te îndrepti spre țel, prietenă bună cu prietenii, devotată păcii și progresului, stăpînă pe destinul tău. Stîmătu ești de popoarele lumii și cuvîntul tău se bucură de simpatie pe toate meridianele.

Umăr la umăr fiii tăi; îți închină munca, talentul și idealurile lor.

Anul ce se încheie acum a înregistrat un spor de circa 13 la sută în producția globală industrială. Producția de energie electrică a crescut cu 24 la sută, cea de oțel a depășit 3,4 milioane tone. A crescut recolta medie în agricultură. Peste 50 000 de apartamente noi au fost date în folosință cetățenilor.

Ziua de mîine e și ea limpede. Vei fi și mai puternică. Te vom împodobi cu noi străluciri. Și cîntecul oamenilor tăi va cuteza și mai sus ca o solie de biruință a vieții.

Semeți Carpații, ca flăcăi-n joc,
Se prind de umeri lași și de mijloc:
Bogat e grîul jos, oțelul-neins,
Și doina ta să ridă s-a deprins.

O, te-am iubit în chinu-ți vitejesc,
Azi înzecit surisul ți-l iubesc,
Și mă aplec spre mîine și te-ascult
Și te iubesc de mii de ori mai mult.

Eugen Frunză

MERIDIANE SOVIETICE

Un nou centru textil

În ultimul timp, la fama de forjă a Uniunii Sovietice sau de țînt bogat în cărbune și metale ori de regiune constructoare de mașini a Donbasului a venit să se adauge și aceea de regiune cu o puternică industrie textilă și de tricotație. Începînd cu anul acesta, o treime din investițiile pentru întreaga industrie ușoară a Ucrainei merg spre Donbas — pentru construcția de noi fabrici textile, de tricotație și confecții, produse care pînă acum se aduceau în mare parte din alte regiuni ale U.R.S.S.

În aceste împrejurări, la Donețk, important centru metalurgic și de industrie carboniferă din Donbas, a început construcția celui mai mare combinat textil din Ucraina, care va avea o suprafață de 90 de hectare și peste 7000 de muncitori, ca și un înalt grad de mecanizare și automatizare a procesului de producție. Filatura de lînă va avea 50.000 de fuse, combinatul de bumbac circa 240.000, vor mai fi, de asemenea, instalate 6000 de războaie de țesut etc. Dar toate acestea sînt, evident, probleme de viitor.

Decamdată, își spun cuvîntul excavatoarele și macaralele, buldozerele și dragiunile. Au fost scurmate milioane de metri cubi de pămînt și aduse mii de tone de prefabricate din beton armat.

Combinatul textil se construiește după ultimul cuvînt al științei și tehnicii. Filatura, de pildă, va fi dotată cu benzi rulante automate, iar vopsitul firelor se va face cu ajutorul unor mașini cu program. Instalații de aer condiționat cu dirijare automată și de la distanță vor asigura cele mai bune condiții de muncă.

O dată cu darea în exploatare a noului combinat din Donețk, întreprinderile de tricotație și confecții din localitate și din alte orașe din Donbas nu vor mai trebui să se aprovizioneze cu fire și țesături aduse de la mare distanță. Ele vor fi asigurate cu produsele necesare de noul complex industrial.

Pe lîngă combinat se vor construi o școală profesională, cîmine, o cantină, un club și blocuri de locuințe pentru muncitori.

ZOOTEHNIE

Elani domesticiți

Locuitorii din regiunile nordice ale U.R.S.S. doreau de multă vreme să poată înscrie elanul printre animalele domestice. Se știe că elanul este cel mai puternic cervideu; are pînă la 3 metri lungime, pînă la 2,2 metri înălțime și pînă la 650 kg greutate. Era ademenitoare mai ales ideea de a-l putea utiliza ca animal de tracțiune în desigurile de nepătruns ale taigăi. Dar

lucrul părea irealizabil, dat fiind că elanul este foarte sperios. Specialiștii sovietici E. P. Knorre și K. O. Megalski au reușit totuși să domesticească pui de elan. Rezultatele activității lor se „plimbă” acum nestingherite pe cărările rezervației Pecioro-Ilcisk. Sînt mai ales elani de 10—12 ani crescuți acolo de cînd aveau numai cîteva zile. Căci s-a dovedit că animalele pot fi mai ușor domestice dacă cresc într-un mediu „domestic” din primele zile de viață. Obișnuit de mic cu omul, elanul nu se mai teme de el chiar dacă mai tîrziu trăiește din nou printre consingeniul său sălbatic.

Iată o întîmplare care vine în sprijinul acestei afirmații. Kukla, un elan crescut în rezervație de la naștere, a izbucit să treacă într-o zi, după ce împlinise vîrsta de un an, de împrejmuirea fermei și dus a fost. După doi ani, păștea liniștit într-o poiană, alături de un elan sălbatic. Întîmplarea a făcut ca tocmai atunci să treacă prin poiană unul din îngrijitorii care îl crescuseră. Văzîndu-și „pedagogul”, animalul a alergat spre el și a început să-i scoțoacească cu botul prin buzunare în speranța că va găsi „ceva gustos”. Se vede că nu uitase un vechi obicei adoptat la fermă. Elanul sălbatic a luat-o la sănătoasă spre pădure, iar Kukla și-a urmat credincios stăpînul la fermă.

Elanii de la ferma Pecioro-Ilcisk sînt exemplare puternice, care se comportă întocmai ca în libertate. Ceea ce i-a făcut pe specialiștii să se întrebe dacă nu ar putea trage de pe urma lor unele foloase. Așa se face că ei au devenit animale de povară. Nu de mult, doi elani au transportat întreg inventarul unei expediții pe o distanță de 38 de kilometri.

Laptele femelei de elan s-a dovedit foarte hrănitor. Are un procent de grăsimi de 10 la sută și mai este bogat și în proteine, fosfor, vitamina A, C și D. Ferma obține cite un kilogram de unt de la fiecare zece litri de lapte de elan.

În ultimii ani, mulți „pensionari” ai rezervației de pe Peciora au călătorit peste hotare. Cîteva elani au fost dăruți unor vînători iugoslavi. O femelă elan trăiește într-o fermă din Anglia. Vega și Amur, alte două animale domestice, se simt excelent într-o rezervație din Cehoslovacia.

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

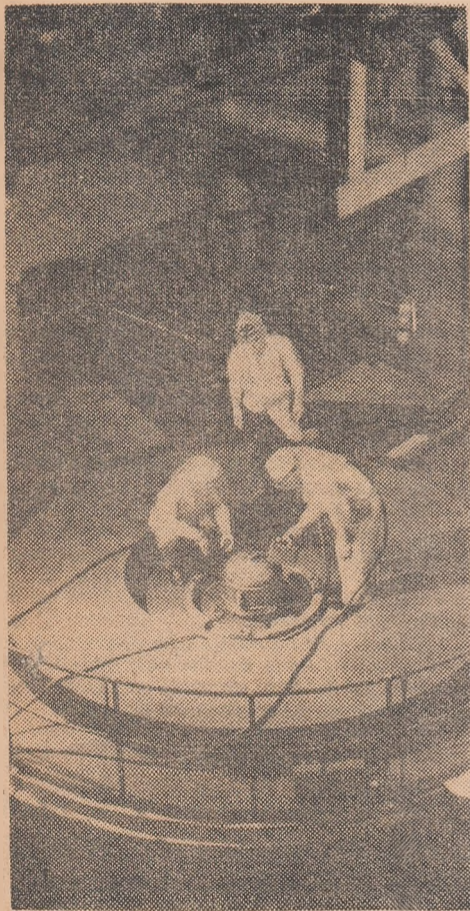
Petrolul Uzbekistanului

În ultimii ani, specialiștii sovietici în petrol au întreprins o cercetare amănunțită a resurselor de petrol și gaze naturale din R.S.S. Uzbekă. Cercetările n-au întîrziat să dea roade. Au fost descoperite și date în exploatare noi zăcăminte, ceea ce a făcut ca economia acestei republici sovietice să se dezvolte acum, în bună măsură, în direcția industriei petroliere și de gaze naturale.

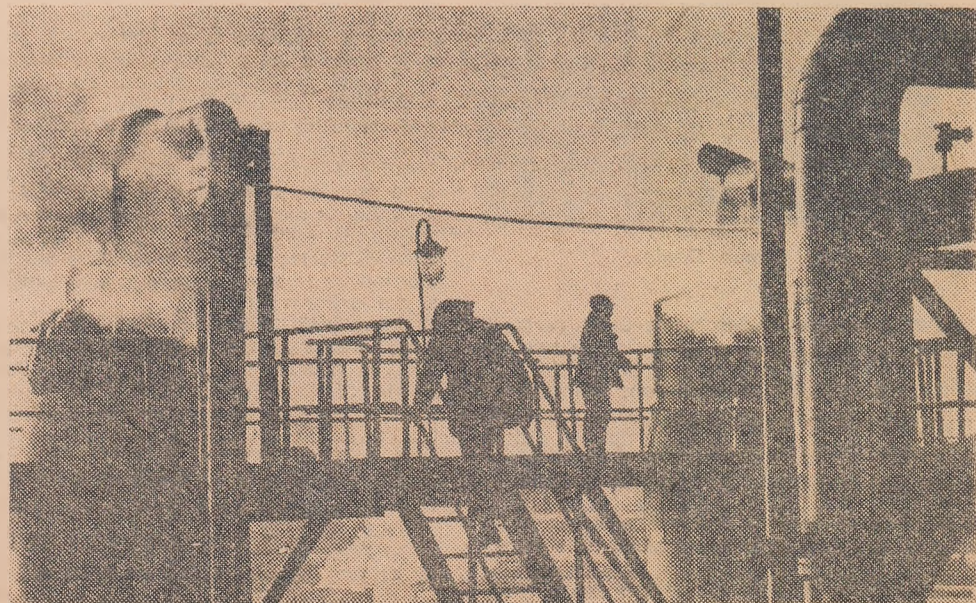
Lucrările pentru depistarea zăcămintelor de aur negru n-au fost de fel ușoare, dacă ținem seama că au trebuit efectuate în nisipurile aride ale desertului. Prospectorii au reușit, însă, să biruie greutățile ridicate în cale de natură.

Cel mai mare succes dobîndit de prospectorii subsolului uzbek a fost descoperirea zăcămintului de la Gazli, unul din cele mai importante din Uniunea Sovietică, cu rezerve fabuloase ce depășesc hotarele Uzbekistanului, întinzîndu-se îndeosebi spre regiunea munților Ural. Intrarea în funcțiune a conductei Buhara—Ural a deschis o nouă pagină în progresul industriei gazelor din această republică sovietică. Pe baza zăcămintului de la Gazli și a tehnicilor ultramoderne folosite a luat naștere o puternică industrie extractivă și de prelucrare a gazelor, capabilă să satisfacă timp de mulți ani nu numai necesitățile Uzbekistanului ci și ale Kazahstanului și Uralului.

Pentru cercetarea geologică și geofizică în vederea prospectării unor noi zăcăminte de petrol și gaze, industria petrolieră uzbekă a fost dotată cu un material puternic, ca trepane cu diamante sau hidromonitoare și cu mijloace și echipament modern de transport și de manipulare.

Un avanpost al industriei energetice sovietice: reactorul cu neutroni rapizi de la Obninsk în care, pe lîngă energie electrică, se va obține apă potabilă.

Vedere parțială a Combinatului chimic din Cekino (R.S.F.S.R.)

OMUL CARE A FOST SHERLOCK HOLMES

Faimosul personaj al lui Arthur Conan Doyle, neîntrecutul și neînvingutul Sherlock Holmes, temerar apărător al celor nedreptățiți și dușman necruțător al celor răi, se bucură de mare popularitate în U.R.S.S.

Dar pasionații cititori ai aventurilor sale voiau să-l cunoască și pe părintele spiritual al celebrului detectiv. Și cum rugămintea le-a fost recent satisfăcută în revista „Nauka i jizn” într-un articol care i-ar putea interesa și pe cititorii noștri, îl reproducem aici cu unele prescurtări.

La prima vedere părea un tip total opus eroului său. Voinic, cu umeri lași, cu fața rotundă și rumenă și mustați de om blajin părea un squire de modă veche, coborât parcă din paginile romanelor lui Fielding sau Smollett. Căci Conan Doyle nu semăna deloc cu uscățivul, nervosul Sherlock Holmes, cu nas vulturesc și priviri arzătoare.

Dar și viața acestui energic doctor cu o sănătate de fier, care a cutreierat aproape jumătate de glob, a fost la început complet deosebită de aceea a sihastrului din Baker-Street. Holmes nu făcea sport; scrima și boxul erau pentru el mai degrabă un ajutor în îndeletnicirea plină de primejdii. Conan Doyle, însă, era un polisportiv pasionat. Încă din copilărie juca excelent crichet. Mai târziu a făcut parte din selecționata de fotbal a Angliei, iar în 1911 a apărut culorile țării lui la un concurs de motocros; boxer de înaltă clasă, a arbitrat până la bătrânețe în competiții internaționale în schimb muzica, pictura și sculptura, pe care Sherlock Holmes le cunoștea atât de bine și le aprecia, nu-l pasionau pe Conan Doyle. Acestuia din urmă îi plăceau poezia și literatura, ceea ce l-a și făcut de altfel să creeze un personaj literar care de 70 de ani înflăcărează imaginația tineretului din toată lumea.

Fost elev al iezuiților, Conan Doyle n-a îndreptățit speranțele pe care și le puseseră în el cuceritorii părinți. A renunțat la cariera duhovnicească și la religie și a ales medicina. A fost mai întâi medic pe un vas, cu care prilejul a călătorit până în Arctica, la bordul unei baleniere. Dar, întors pe uscat, treburile tinărului medic n-au mers deloc strălucit. Oricât lustruia tăblița pusă la intrare, pacienții nu se grăbeau să-l viziteze. Și curînd a trebuit să trăiască numai cu un șiling pe zi și chiar să se gîndească la reducerea bugetului pină la șase

Conan Doyle...

penny. Iată cum descrie această perioadă fratele mai mic al lui Arthur — care era în același timp prietenul și confidentul lui. „Astăzi, după micul dejun, Arthur a început să scrie o poveste despre un om cu trei ochi iar eu, în camera de sus, am inventat o nouă mașină cu apă ca să lansez în două minute o rachetă spre Lună. La douăsprezece și jumătate a trebuit, însă, să curăț cartofii — ultima șase, tot ce ne mai rămăsese pe lumea asta...”

Dar cu toate că pină la urmă cabinetul medical a început să-i aducă venituri frumoase, lui Conan Doyle îi plăcea mai mult

să scrie și într-o bună zi a renunțat cu totul la cariera de medic.

Voia să creeze un detectiv neobișnuit, un om dotat cu un spirit de observație ieșit din comun, care să știe să vadă, să analizeze și, prin intermediul analizei și deducției, să ajungă la concluzia cea mai bună. Cunoștuse un astfel de om, în timpul studenției, la Universitatea din Edinburgh, în persoana doctorului Joseph Bell. Acesta fusese un bun chirurg, dar mai ales un diagnostician excepțional. De la prima privire putea stabili nu numai boala, ci și caracterul și ocupația pacientului. De altfel, Holmes aducea aidoma și ca aspect fizic cu Bell.

Oricum, însă, e bine să știm că Conan Doyle are la activul lui nu numai aventurile imaginare ale lui Holmes, ci și uimitoare cazuri proprii de descoperire a unor criminali: cele mai celebre sînt cazurile Adalgy și Slighter.

Cazul hindusului miop

Într-o dimineață din vara lui 1903, un tinăr miner din localitatea Great Wearly de lângă Birmingham încereni în fața unei privești îngrozitoare. În fața lui zăcea, scaldat într-un lac de sînge, un ponei cu o rană în abdomen.

Numai decît, poliția îl arestă pe vinovat: George Adalgy, un tinăr inspector judiciar din Birmingham, fiul vicarului din localitate. Cu prilejul percheziției făcute acasă, poliția ridică, ca probe, un brici, o pereche de cizme, niște pantaloni murdari de noroi proaspăt și un veston vechi, tot numai pete. Pe veston se descoperiră 34 de fire de păr de cal, iar cele două pete mici de pe manșeta se stabili că fuseseră făcute de sîngele animalului ucis. De asemenea, după părerea poliției, urmele de picioare de la locul crimei fuseseră lăsate de cizmele lui George Adalgy. Urmele fură măsurate cu bețe și figurată la rîndul lor ca probe, deși operația fu făcută după ce pămîntul din jur fusese călcat de cizmele polițiștilor și ale curioșilor.

Cînd acuzatul fu dus la proces, mulțimea atacă trăsura poliției și era cît pe ce să-l sfîșie. Adevărul era că pastorul și familia lui nu se bucurau de prea mari simpatii. Sapurgi Adalgy, tatăl, era pastor de 30 de ani în orașelul minier, dar pentru mulți el rămăsese tot un om de „culoare”: un hindus căsătorit cu o englezoaică. Nici băiatul nu era iubit. George era foarte talentat și rezervat, poate și din cauza miopiei. Nu bea, nu fuma și evita petrecerile.

George Adalgy fu condamnat la șapte ani muncă silnică. Numele îi fu radiat din controalele juriștilor englezi. Prieteni și binevoitori cerură revizuirea procesului, dar fără nici un rezultat. În zadar luă poziție în același sens și un ziar, în zadar se trimise autorităților o petiție semnată de zece mii de oameni, între care sute de juriști. La un moment dat, însă, după trei ani, Adalgy fu eliberat fără nici o explicație și fără să fie repus în drepturi. Era sortit să rămînă un criminal negrațiat, sub continua supraveghere a poliției.

Erau, însă, destui care știau acum că există un apărător neoficial al celor acuzați pe nedrept: scriitorul Arthur Conan Doyle. Și, la fel cum zeci de nedreptățiți urcau treptele casei de pe Baker Street, 221, ca să-i ceară ajutor lui Sherlock Holmes, și George Adalgy îi trimise lui Conan Doyle o scrisoare la care atașă concluziile unui ziar despre cazul lui.

Asta se întîmpla în decembrie 1906, un an greu pentru scriitor. Îi murise soția și de cîteva luni nu mai putea lucra deloc. Corespondența i-o ținea maiorul Wood, prototipul doctorului Watson. Acesta alegea

Istoria

unor

„cazuri”

autentice

scrisorile despre care credea că prezentau un interes deosebit pentru scriitor. Printre altele i-o înmînă și pe aceea a lui Adalgy. După ce o citi, Conan Doyle se simți cuprins din nou de un val de energie. Timp de opt luni studie numai cazul Adalgy. Cu acest prilej constată că briciul găsit la Adalgy fusese curat, iar petele de sînge de pe manșeta tunicii puteau rezulta foarte bine și de la un biftec insuficient fript; mai aflase că cele 34 de fire de păr de cal apăruseră pe tunică după ce un polițist învelise în ea pielea poneiului. În sfîrșit, Conan Doyle stabili că cu cîteva ore înainte deuciderea animalului plouase; Adalgy vizitase niște vecini și putea prea bine să se fi murdărit cu această ocazie de noroi proaspăt pe cizme și pantaloni. Fără

...și eroul lui, Sherlock Holmes

temei se dovedi și acuzația că Adalgy ar fi scris scrisori anonime.

În cursul anului 1907, ziarul „Daily Telegraph” publică prima parte a unui articol al lui Conan Doyle în care acesta arăta cum cercetase cazul Adalgy. Doyle respingea punct cu punct argumentele acuzării și dovedea nevinovăția inculpatului. Articolul stîrni senzație în toată Anglia și, sub presiunea opiniei publice, ministerul Justiției numi o comisie pentru reexaminarea cazului. Dar Conan Doyle făcu și mai mult. Continuă cercetările la Great Wearly, sperînd să descopere adevărul vinovat. Și, curînd, își dădu seama că era pe drumul cel bun, mai ales de cînd începu să primească și el anonime. Era convins că în cele din urmă acestea îi vor fi de folos. Și, într-adevăr, una din ele îl duse pe urmele unui tinăr din Great Wearly, (numit de Doyle, convențional, Peter Hudson) care,

după absolvirea școlii, intrase în marină. În școală fiind, tinărul trimisese adesea anonime și se distra tînd cu briceagul îmbrăcămîntea banchetelor din trenuri.

Concluzia lui Conan Doyle că vinovatul trebuia să aibă o legătură cu marea era la înălțimea celor mai bune rezolvări ale lui Holmes. Scriitorul observase că trei anonime descriau viața fericită a marinarilor. În afară de asta, una din acuzațiile aduse lui Adalgy se întemeia pe o invinuire falsă apărută într-un ziar din Blackpool. Blackpool este o stațiune climaterică de lângă Liverpool; acolo se îmbarcase pentru prima oară și Peter Hudson. În sfîrșit, Conan Doyle mai izbutise să descopere o mare lanțetă veterinară care-i aparținuse lui Hudson și pe care acesta o arătase unui prieten în 1903, cînd fusese ucis poneiul.

„Toată rînilă făcută animalelor (înainte de aceasta mai fuseseră ucise și alte animale în localitatea respectivă N. R.) aveau o particularitate — arăta Conan Doyle. Erau tăieturi superficiale; străpungeau pielea și mușchii dar nu pătrundeau nicăieri în organele interne, ceea ce e inevitabil cînd e vorba de un cuțit cu vîrf ascuțit. Afirm că marea lanțetă pentru jupuirea pielii, pe care Peter Hudson a adus-o de pe un vapor care transporta vite, este singura armă cu care au putut fi comise aceste crime.”

Strălucita analiză a lui Conan Doyle, exactitatea deducțiilor lui au dus la revizuirea completă a cazului. Ministerul Justiției a trebuit să recunoască că se comisesse o greșeală și să renunțe la acuzare.

Tribunalul nu voi însă să dea înapoi. Mai trebuia dovedită — spunea curtea — nevinovăția lui Adalgy în ce privește scrisorile anonime. Și Conan Doyle se apucă din nou de treabă. Pină la urmă izbuti să procure anonimele originale ale lui Peter Hudson și, cu ajutorul celui mai bun expert-grafolog, dovedi că ele nu fuseseră scrise de George Adalgy, ci de Hudson și fratele acestuia.

Adalgy fu reabilitat și i se recunoșcu din nou calitatea de membru al corpului de juriști. Un imens serviciu adus de Conan Doyle justiției engleze în general fu faptul că, după cazul hindusului miop, în Anglia luă ființă mult așteptata Curte de Casație.

Cazul semilunei cu briliante

Puțin timp după aceea, Conan Doyle luă din nou apărarea unui condamnat pe nedrept. Era vorba de Oscar Slighter, un om de lume, jucător și aventurier, pentru care scriitorul nu avea nici o simpatie, dar pe care nu-l putuse refuza. Curînd, însă, își

S. Maizels

Candidat în științe filologice

(Continuare în pag. 11-a)

În noiembrie 1943, la Teheran, capitala Iranului, conducătorii coaliției antihitleriste s-au întrunit într-o conferință care a înfruntat mult desfășurarea ulterioară a celui de-al doilea război mondial.

Pentru aceeași dată, serviciul de spionaj hitlerist a pregătit una din cele mai cîtuștoare lovituri ale sale.

Dar complotul pus la cale de Himmler s-a lovit de o piedică pe care hitleriștii n-o cuprinseseră în calculele lor.

Citiți, începînd din numărul viitor, reportajul:

OPERAȚIA

„MARELE SALT”

de ALEXANDR LUKIN

FESTIVALURI

EKATERINA FURȚEVA:

Ministru Culturii al U.R.S.S.

Invitație

la „Iarna rusească“

Festivalurile artistice au devenit o tradiție în țara noastră. Ele dau posibilitate atât publicului sovietic, cât și oaspeților și turiștilor străini să facă cunoștință, într-un răstimp scurt, cu cele mai importante realizări ale artei noastre, cu creația măștrilor consacrați și a tineretului.

Anul acesta au avut loc pînă acum trei festivaluri: unul de primăvară — „Stelele

suri populare al Uzbekistanului „Bahor“ condus de Mukarama Turgunbaeva. Cîntecele popoarelor caucaziene vor fi reprezentate de Capela corală a Armeniei dirijată de A. Cekidjan. În sfîrșit, vreau să numesc încă un colectiv care slujește cu pasiune cîntecul rusesc: Corul popular din Ural dirijat de V. Goriacih. Toate colectivele citate se prezintă cu programe noi. Spectacolele au loc la Teatrul Mare al U.R.S.S. și la Teatrul muzical „Stanislavski și Nemirovici-Dancenko“.

După cum se vede, programul este foarte bogat, mai ales că festivalul are loc în plină stagiune teatrală și muzicală.

Orchestrale simfonice din programul sărbătorii sînt dirijate de Evgheni Svetlanov și Kirill Kondrașin. Sub bagheta lor sau în recitaluri separate vor cînta artiști de faimă mondială ca Sviatoslav Richter, Leonid Kogan și Iakov Flier. Spectacolele de balet reunesc nume celebre ca Maia Pliseșkaia, Raisa Strucikova, Nina Timofeeva, Marina Kondratieva, Ekaterina Maximova, Natalia Bessmertnova, Rimma

trîță a crescut o dată cu ea. A dat examen la școala „Sciukin“ de pe lângă teatrul „Vahtangov“, unde foarte talentata candidată a devenit o strălucită studentă. Dar asta s-a întîmplat mai tîrziu.

Deocamdată să ne oprim la momentul cînd Andrei Tarkovski a ales-o pentru rolul Mașei din filmul „Copilăria lui Ivan“. Ce rezultate a avut această experiență, știm prea bine. Scenele, aproape mute, la care a participat, și în special scena din crîngul de mesteceni, unde un bărbat o strînge în brațele-i vînjoase deasupra unei tranșee adînci, ca un simbol dureros al neputinței iubirii în vîltoarea războiului (secvența nu figura inițial în scenariu și a fost inclusă special pentru Valentina) s-au întipărit adînc în memoria spectatorilor. Ochii ei neo-bîșnuiți de frumoși și de expresivi au reușit să redea, în locul cuvintelor, un clocot de sentimente copleșitoare.

Apoi Valentina Maliavina a jucat în filmele „Colaboratorul Ceka“, „Trenuri de dimineață“, „Floarea soarelui“ — lucrarea de diplomă a sofului ei, regizorul Pavel Arsenov — și a interpretat cîteva roluri interesante pe scena Teatrului Comsomolului leninist. Anul viitor își va da examenul de stat, după care va rămîne în trupa teatrului Vahtangov unde s-a format. Cît privește proiectele de film, se vor defini abia după ce „Tunelul“ va fi gata.

Drumul lui Alexei Loktev în artă a avut o evoluție „anormală“. Loktev s-a consacrat artei, ca amator, de la 14 ani, la Uzina de automobile din Moscova sub conducerea unui pedagog foarte priceput, Serghei Stein. Dar cînd a dat examen la Institutul de cinematografie a fost respins și, pe deasupra, i s-a mai și proscris să nu va putea face film, nefiind fotogenic.

După acest insucces, Loktev nu s-a dat bătut. A lucrat un an ca strungar, apoi s-a prezentat din nou la examenul de admitere, pe care de data aceasta l-a luat. Și chiar în anul I a jucat în primul lui film, „în ciuda“ celor care n-au crezut în el: Iakov Seghel i-a incredințat rolul principal din „Rămîneți cu bine porumbei“. Apoi a urmat „Pășesc prin Moscova“, „Prima zăpadă“, „Casa noastră“, „Tunelul“. Și, paralel, activitatea la teatrul „Pușkin“ din Moscova.

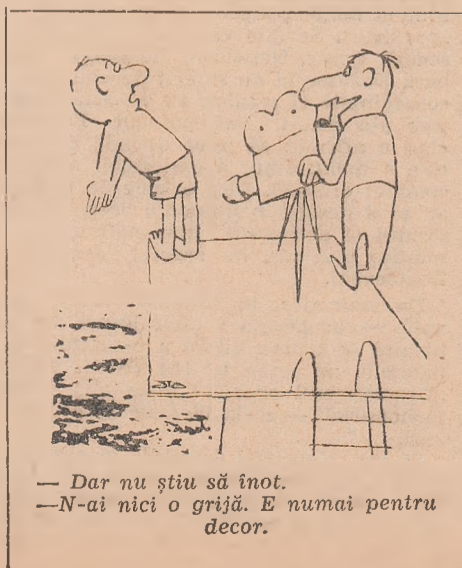
Lev Prîgunov a făcut institutul de teatru la Leningrad și joacă la teatrul „Stanislavski“ din Moscova. Dar nu e nici leningrădean, nici moscovit: s-a născut la Alma-Ata. În numai trei ani de activitate actoricească a jucat în șase filme, deși preferă teatrul. În filmul regizorului Giussepe de Santis „Mergeau spre Răsărit“ — al doilea film al lui Prîgunov, după „Permisie pe țarm“, — el a ieșit biruitor dintr-un duel cu un foarte dotat coleg american pentru rolul unui... italian. De Santis a ținut mult la participarea tînarului actor sovietic în care a intuit aptitudinile excepționale.

Viktor Filippov a fost studentul lui Serghei Gherasimov și a absolvit institutul în 1964. Biografia lui e deci mai săracă. Cînd era în anul II a jucat în filmul lui Ordînski „În pragul casei tale“, în condiții foarte grele, de război, care l-au cerut, printre altele, să tragă cu arme adevărate. Iar pentru rolul Serghei din „Tunelul“ a învățat să șofeze un tip de mașină de acum 20 de ani... Rolul i se pare interesant și singurul lui regret e că moare primul. „Aș fi preferat să fiu doar grav rănit și filmul să mai aibă o serie“ — ne-a mărturisit Filippov rîzînd.

Leonid Zverințev e mai ales actor de teatru. Joacă pe scena teatrului „Stanislavski“ din Moscova. În cinematografie este la al doilea rol, Mutul, din „Tunelul“. Misiunea lui nu e deloc ușoară: mai tot timpul tace, cu excepția cîtorva scene. Fiindcă de fapt nu e mut, ci numai foarte tăcut, din cauza unei mari tragedii pe care a trăit-o.

Natașa, Denisov, Grișa, Serghei, Mutul, ca și locotenentul Petrescu, Iulia, Dușu și toți ceilalți, și-au trăit pînă acum numai o parte din pasiunea lor existentă. La Moscova și apoi din nou în România, ea se va întregi, pregătindu-se pentru confruntarea cu publicul.

Iulia Scutaru

— Dar nu știu să înot.
— N-ai nici o grijă. E numai pentru decor.

Arta cere sacrificii

Această răspîdită locuțiune și-a găsit o tragi-comică confirmare în cinematografia italiană, într-un sens foarte concret.

Intîmplările de mai jos au mai mulți protagoniști.

Prima este actrița Scilla Gabel, pe care spectatorii au reținut-o mai ales din filmul „Doi colonei“, unde interpreta rolul tinerei grecoace Iride. Scilla Gabel a intrat în cinematografie ca dublură a Sophiei Loren cu care seamănă — sau mai bine zis seamănă — în chip izbitor. Multă vreme a dublat-o în scenele în care celebrul „original“ nu putea sau nu voia să joace. După un timp, adunînd astfel o oarecare experiență artistică, Scilla Gabel a vrut să devină o actriță adevărată. Dar s-a ciocnit de o piedică pe care nu o prevăzuse: asemănarea ei perfectă cu Sophia Loren. Rezistența producătorilor, care nu vroiau „două Sophii“, a fost atât de mare încît actrița a trebuit să se adreseze chirurgilor pentru o operație plastică.

Sandra Milo este o altă „victimă“ a profesiei ei. Necazurile i se trag de la... siluetă. Tinăra actriță a jucat în ultimele filme ale regizorului Federico Fellini, care i-au consolidat reputația actoricească. Dar i-au dat, pe lângă satisfacții, și bătaie de cap. De exemplu, pentru a corespunde personajului din „Giulietta și spiritele“ a trebuit să dea jos cîteva kilograme. Cum cura de slăbire s-a produs forțat, într-un răstimp foarte scurt, Sandra Milo a fost nevoită să se interneze într-o clinică din Roma. În legătură cu această întîmplare presa italiană a amintit că pentru filmul „8½“ Fellini i-a cerut actriței să se îngrășe cu zece kilograme. După care, pentru următorul ei rol din „Oprește-te, iubito“ a slăbit urgent și s-a îngrășat apoi la loc, cum îi cerea eroina din filmul „Agenție matrimonială“.

În filmul „Hoții de biciclete“, considerat o capodoperă a neorealismului italian, Vittorio de Sica a folosit primul actor neprofesionist: strungarul Lamberto Maggiorani, care a interpretat rolul principal. Succesul filmului și simpatia pe care și-a cucerit-o în rîndurile spectatorilor l-au determinat pe Maggiorani să-și încerce norocul la Hollywood. Dar cetatea filmului american l-a primit cu rezerve și tînarul italian s-a înapoiat în patrie.

Aliona Vasilieva

TEATRU

Gînduri, aforisme

● Arta este un mijloc de comunicare între oameni, un al doilea limbaj special, în care poți vorbi despre multe lucruri importante și profunde mai bine și mai complet decît în limbajul obișnuit.

● Dacă spectatorii au înțeles tot ce a vrut să spună artistul, înseamnă că forma operei lui e destul de perfectă pentru a-i transmite ideile și sentimentele.

● Forma prea complicată este un limbaj nearticulat.

● Ideile stupide sau arhicunoscute sînt neinteresante, chiar dacă sînt expuse într-o limbă impecabilă.

● Cu toată autoritatea pe care a dobîndit-o tabla înmulțirii, inventarea ei a doua oară nu mai e necesară.

● Concepția artistului nu trebuie să fie prea generală. Pregătindu-se, de exemplu, să descrie un lac de acumulare, e bine ca mai întîi să se lămurească el însuși dacă va fi un ocean sau o cadă de baie.

● Nu-ți cheltuie toate puterile cu critica operei confrăților. Mai bine păstrează-le pentru crearea propriilor capodopere.

● Dacă vrei să pavoazezi teatrul cu lozinci: „Drum liber tineretului“, ai grijă să o pui de-a lungul acestui drum, nu de-a curmezisul.

● Cel mai interesant și important moment în arta regiei mi se pare studierea atentă a reacției sălii după ce spectacolul a fost montat și reprezentat. Iar cea mai pasionantă muncă la un spectacol mi se pare tocmai modificările și adausurile făcute pe baza acestei verificări.

● Nu uita că nici cea mai bună carte de bucate nu poate justifica o mîncare stricată. De aceea calitatea unui spectacol e mai importantă decît sistemul pe care l-ai urmat în montarea lui.

● Respectînd moștenirea clasicilor, nu te grăbi să te proclamîi singurul ei moștenitor.

Nicolai Akimov

Vals. Dansează Ansamblul „Beriozka“

Moscovei“, unul de vară — „Nopti albe“, la Leningrad și unul de toamnă — „Melodii din valea trandafirilor“, la Tașkent, capitala Uzbekistanului.

La 25 decembrie s-a deschis cel de-al patrulea festival artistic al anului, „Iarna rusească“, care se va încheia la 5 ianuarie. El este consacrat în special muzicii, cîntecelor și dansurilor popoarelor U.R.S.S.

Arta sovietică este multinațională. La festival ea e reprezentată de ansambluri talentate, a căror măiestrie a cucerit o largă popularitate. E adevărat că de data aceasta la start nu figurează decît o parte din republicele noastre naționale. Dar sperăm că viitoarele sărbători artistice de acest gen vor da posibilitate și celorlalte să se manifeste din plin.

Numesc cu multă plăcere colectivele care participă la festival: Ansamblul academic de dansuri populare al U.R.S.S. condus de Igor Moiseev, Ansamblul de cîntece și dansuri al Armatei Sovietice „A. V. Alexandrov“ dirijat de Boris Alexandrov, Ansamblul coregrafic „Beriozka“ de sub conducerea Nadejdei Nadejdina, Corul academic rus dirijat de Alexandr Sveșnikov și Corul popular rus „Piatnițki“ dirijat de Valentin Levașov. De la Kiev va veni în capitala U.R.S.S. Ansamblul de dansuri populare al R.S.S. Ucrainene condus de Pavel Virski. Însoritul Tașkent va trimite la Moscova Ansamblul de dan-

Karelskaia, Nikolai Fadeceev, Vladimir Vasiliev, Maris Liepa, Liudmila Bogomolova, Boris Hohlov, Violetta Bovt, Eleonora Vlasova și alții. Spectacolele de operă beneficiază de participarea unor cîntăreți ca Irina Arhipova, Galina Vișnevskiaia, Galina Oleinichenko, Tamara Milașkina, Ivan Petrov, Alexandr Ognivțev, Pavel Lisițian, Iuri Mazurok, Artur Eizen, Evgheni Kibkalo și alții. Credem că se va bucura de succes și seara de cîntece rusești cu participarea talentatei cîntărețe Liudmila Zilkina și Orchestra de instrumente populare Osipov.

Dar „Iarna rusească“ își invită oaspeții nu numai în sălile de teatru și concert. Înaintea oaspeților își deschid larg ușile și muzeele Kremlinului din Moscova, Galleriile Tretiakov, Muzeul de artă plastică „Pușkin“, spectacolul „Cercul pe gheață“.

Știm că festivalurile de artă și, în speță, „Iarna rusească“, stîrnesc interes atît în patria noastră cît și peste hotarele ei. De aceea, adresîndu-ne tuturor oaspeților, le spunem: „Bun venit la sărbătoarea iernii rusești!“

CINEMA

Portrete

în cîteva linii

După două luni și ceva de muncă intensă, mii de metri de peliculă închid acum în cutiile lor metalice destine omeștii complexe, cu dureri și bucurii, cu fapte mari și infinite gesturi mărunte, cotidiene — așa cum le-au imaginat autorii primei coproducții româno-sovietice „Tunelul“, Francisc Munteanu și Gheorghe Vladimov. Destinele acestea au fost incredințate unui ansamblu actoricesc, despre care cunoscutul regizor sovietic Iuli Raizman spunea că este una din garanțiile de succes ale viitorului film. După cum se știe, din ansamblu fac parte interpreții români Ion Dichiseanu, Ion Anghel, Silvia Fulda, Margareta Pislaru, Ștefan Bănică, Victor Moldovan și sovieticii Valentina Maliavina, Alexei Loktev, Lev Prîgunov, Viktor Filippov, Leonid Zverințev.

Valentina Maliavina a debutat în cinematografie ca neprofesionistă. Abia terminase școala și încă nu apucase să se înscrie la institutul de teatru. Dar știa precis că o va face. Dorința de a deveni ac-

PSIHIATRIE

Psihicul nostru:

7 întrebări și 7 răspunsuri

● Umorel pune diagnosticul ● Limitele sănătății spirituale ● Gînd bolnav — moleculă bolnavă? ● Mai puține „vrăjitoare”, mai mulți „inventatori” ● Gimnastica psihică

Revista „Znanie-sila” a pus profesorului Vasili Banșikov, directorul clinicii de psihiatrie „S. S. Korsakov” din Moscova, un număr de întrebări despre psihicul omului. Publicăm mai jos câteva din aceste întrebări și răspunsuri.

Sporesc cazurile de boli psihice?

De multe ori se spune că ritmul vieții moderne și suprasolicitearea neuropsihică

a omului contribuie la înmulțirea bolilor psihice. Nu trebuie, însă, să uităm că odinioară mijloacele de diagnosticare a bolilor psihice erau rudimentare. Și de aceea, „lista neagră” a acestor boli avea multe lacune.

Lupta pentru existență a omului a fost timp de milenii mult mai grea decît în zilele noastre. Biruința omului în această bătălie a depins în primul rînd de forța mușchulară, de curajul, cruzimea, dirzenia lui. În ultimele două-trei secole, însă, adaptabilitatea omului a fost — și este — aproape în exclusivitate în funcție de mecanismele cele mai subtile și complexe ale sistemului nervos. Dar aceste mecanisme sînt și mai sensibile. Sporirea solicitării sistemului nervos duce nu atît la creșterea numărului de oameni cu tulburări psihice, cît la posibilitatea manifestării acestora.

Poate omul aprecia singur starea sănătății sale psihice?

În S.U.A. sînt în mare vogă testele psihiatrice. În U.R.S.S. nu se recurge la asemenea teste. Evident, îți poți face o părere despre personalitatea unui om chiar și din răspunsurile monosilabice ca „nu — da”. Dar acest mijloc, folosit uneori în S.U.A. pentru a determina gradul de corespondență psihologică al unui om pentru o activitate sau alta, nu ar putea niciodată înlocui contactul personal.

Cu atît mai greu este să-ți determini singur starea sănătății psihice. În acest caz nu pot fi de folos nici un fel de teste. În literatura de popularizare această problemă este tratată, din păcate, foarte puțin, iar manuale de psihiatrie nu-i bine să citești. Căci dacă începi să te analizezi riști să-ți descoperi zeci de boli inexistente, așa numite „boli ale studenților din anul III”, pe care le descoperă cu ghioțura studenții ce încep să facă o cunoștință mai aprofundată cu medicina. Cel mai indicat să pună un diagnostic în boli psihice ca și în orice altă boală este medicul specialist.

Ce deosebire există între sănătatea psihică și bolile psihice?

Nu există un hotar bine precizat între

aceste două stări deși s-ar putea stabili două „poluri extreme” ale lor. Puțini oameni sînt, însă, numai de unul din aceste poluri. Așa cum spune psihiatrul german Kurt Schneider, „psihopat este cel care fie că suferă el însuși, fie că-i face pe alții să suferă”. La care putem adăuga: în situații cînd majoritatea oamenilor se lipsesc de aceste suferințe. Evident, conflictele obișnuite, inevitabile nu-l afectează pe bolnavii psihici; dimpotrivă, trebuie considerat anormal cel pe care aceste conflicte nu-l supără.

Inseamnă deci că cei mai mulți oameni trebuie socotiți într-o măsură anormală din punct de vedere psihic?

Problema nu poate în nici un caz fi abordată atît de simplist. Aproape oricine dintre noi are anumite puncte vulnerabile, dar cei mai mulți se adaptează la insuficiențele lor psihice și trăiesc într-o armonie relativă cu lumea înconjurătoare. Cînd omul pierde, însă, puterea de adaptare (pierdere care poate fi uneori pricinuită de un șoc mărunt) se poate vorbi de o boală psihică care trebuie, prin urmare, tratată.

Chiar și cele mai grave defecte psihice pot fi uneori compensate. Cunoșc mulți oameni talentați, cu o activitate prodigioasă în domeniul lor, deși au mici tulburări psihice. În raport cu alți oameni sînt ciudați și dificili, dar asta nu-i împiedică să fie utili societății și de neînlocuit în munca lor.

Se poate afirma dar, că geniul și abaterea de la normal sub raport psihic au o strînsă contingență între ele, cum se pretinde adesea?

Este o întrebare la care nu se poate da un răspuns categoric. Locuitorii orașului Abdera din Grecia antică au decretat la un moment dat că genialul filozof Democrit e nebun și au chemat un medic vesit să-l consulte. Medicul a stat de vorbă cu filozoful timp de câteva ore, după care a declarat că Democrit este perfect sănătos, iar pe cei care îl calomniaseră i-a calificat drept nebuni. Medicul care a pus acest cutezător diagnostic a fost Hipocrat, părintele medicinei. Nu arată oare acest caz că comportamentul geniului nu se încadrează în normele obișnuite și că numai ignoranții îl pot considera ca o manifestare de nebunie?

Pe de altă parte, nu se poate nega că ar exista o legătură între anumite manifestări ale talentului, geniului și abaterile de la normal sub raport psihic. Uneori geniul și bolile psihice pot într-adevăr să „coexiste”. Se știe că mulți oameni de seamă, Cezar, Napoleon, Helmholtz, Flaubert, Dostoevski au suferit de epilepsie cu consecințele ei psihice. Pe această constatare s-a bizuit antropologul Lombroso cînd a afirmat că orice dovadă de geniu este o manifestare a epilepsiei, afirmație complet eronată. Deși crizele de epilepsie au avut desigur o influență asupra caracterului și activității personalităților amintite mai sus, în special asupra lui Dostoevski.

De asemenea, în anumite cazuri, dezvoltarea exagerată a unor laturi ale psihicului în dauna altora a constituit, fără îndoială, un teren pentru creații geniale. „Dramatismul operelor mele are la bază ipohondria” — scria Wagner despre el însuși.

Multe celebrități au vădit în starea lor sufletească perioade de avînt și declin (așa numita ciclotimie) iar capodoperele le-au creat în perioadele de „avînt”. Marile opere și valoarea lor socială nu izvo-

răsc, însă, de-a dreptul din particularitățile psihice ale geniilor și nu li se pot aplica „unitățile de măsură” ale psihiatriei.

Pe de altă parte, abaterile de la normele psihice comune se accentuează deseori la marile personalități tocmai ca rezultat al unei munci creatoare încordate. Ca să nu mai vorbim de faptul că abaterile de la normele psihice pot nu numai să stimuleze spiritul creator dar să-l și înăbușe, să-l devieze.

Ar putea să existe o gimnastică a psihicului (cam în felul gimnasticii medicale) care să-i ajute pe oameni în lupta cu insuficiențele lor psihice?

Lucrul este nu numai cu puțință ci și necesar. Igiena psihică este o știință careia din păcate i se dă prea puțină atenție. Într-o serie de țări au fost puse la punct și se aplică cu mai mult sau mai puțin succes metode speciale menite să-i ajute pe oameni să-și stăpînească nervii și psihicul. Una din aceste metode, antrenamentul autogen, a fost propusă de celebrul psihiatru Schultz. Prin intermediul unor exerciții, pe care nu le pot descrie aici amănunțit, cei care practică această metodă se silesc să ajungă în primul rînd la un control mai cuprinzător al tonusului muscular și al vaselor sanguine. Apoi urmează o etapă mai dificilă: reglementarea somnului, emoțiilor și, într-o oarecare măsură, a gândirii, canalizînd-o pe albia dorită. Este un sistem care se apropie mult de „autohipnotizarea” recomandată de marele neuropsihiatru Behterev și avînd unele asemănări cu exercițiile Yoga. Rezultatele și perspectivele acestui sistem sînt, însă, deocamdată greu de apreciat din punct de vedere științific. Dar este evident că nu e de loc rău să adoptăm cîteva exerciții ale culturii fizice „cerebrale”. Dr. I. I. Dașevski a început de altfel să aplice în clinica lui niște variante ale acestui sistem.

Așadar se poate considera că „gimnastica psihică”, menită nu numai să mențină psihicul într-o stare de echilibru ci să-l și perfecționeze este o problemă de viitor. Trebuie să avem, însă, în vedere că nici un sistem psihologic nu s-ar putea solda cu un succes deplin dacă n-ar fi secundat și de ameliorarea mediului social, a raporturilor dintre oameni. Celor care întrebă: „Cum poți face să nu-ți ieși din fire?”, eu le-aș răspunde: — trăind o viață plină, multilaterală, lucrînd, fiind mereu printre oameni și, parafraziîndu-l pe Confucius, nefăcînd altora ceea ce dumneavoastră înșivă nu vă place.

Care este cea mai eficientă metodă de tratare a creierului bolnav?

În toată lumea se caută febril preparate psihotrope, adică preparate chimice care să acționeze asupra unor anumite laturi ale psihicului. Aceste preparate au mare viitor deoarece, așa cum a declarat fiziologul canadian Ralph Gerard, „la temelia oricărui gînd bolnav se află o moleculă bolnavă sub aspect chimic”. De altfel și în clinica noastră se experimentează noi preparate chimice cu acțiune asupra psihicului. Laboratorul de biocimie studiază metabolismul în cazul unor maladii psihice. Ne ocupăm mai ales de așa numiții medietori, substanțe care servesc ca mijlocitori chimici pentru impulsurile nervoase. În ultimul timp s-au făcut studii extrem de amănunțite asupra acidului ribonucleic, întrucît, conform unei ipoteze, acizii nucleici ar fi nu numai purtători materiali ai eredității, ci și ai memoriei cerebrale. Cercetătorii din cadrul laboratorului de biochimie, în colaborare cu un grup de clinicieni, urmează să verifice datele obținute de cercetătorul american Cameron în legătură cu îmbunătățirea memoriei prin administrare de acid ribonucleic bolnavilor de scleroză a vaselor cerebrale.

Dar chimia este departe de a oferi singura cale de pătrundere în adîncul mecanismelor cerebrale. Patomorfologia, studierea creierului morților care au suferit de boli psihice poate, de asemenea, oferi clinicienilor multe date prețioase.

★

Studiind modul în care cei examinați reacționează la textul de mai jos, un specialist poate să descopere anumite tulburări ale activității lor psihice.

Problema lui Everier

Există diferite modalități de a aprecia viața. Unii o consideră o binefacere, alții o calamitate. Cel mai bine e să adoptăm o linie de mijloc pentru că, pe de o parte, viața ne oferă mai puțină fericire decît ne-am dori, iar pe de altă parte necazurile care ne sînt hărăzite sînt întotdeauna mai mici decît durerea pe care ne-o dorește, în sinea lor, alți oameni. Acest echilibru face viața acceptabilă sau, mai exact, o face să fie echitabilă (pînă la un anumit punct).

După lectura acestui text, afirmă psihiatrul sovietic Vladimir Levi, schizofrenicul va da semne de suspiciune sau se va lansa în divagații; psihopatul va începe să vorbească cu înflăcărare despre el însuși, iar arieratul mintal nu-i va înțelege sensul.

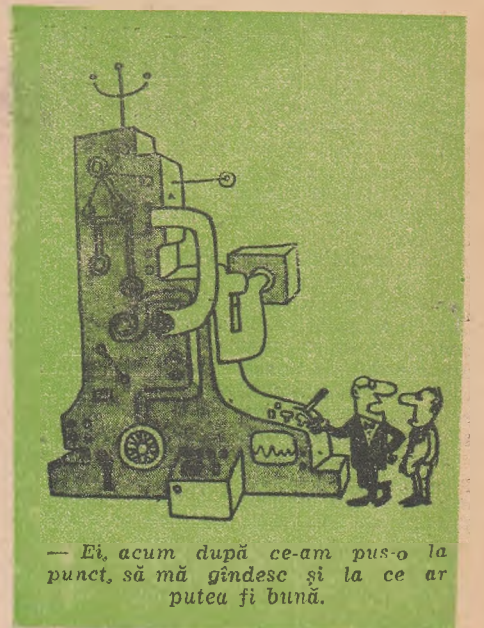
Știința

INVENȚII

Examinatorul electric

În zece școli din orașul Kazan (R.S.S.A. Tătară) au luat ființă așa numite clase automatizate, echipate cu o originală instalație „Znanie-2”, construită de ing. V. Baranov.

Dar despre ce este vorba? Învățătorii introduc într-un diașcop un cartonaș dinainte pregătit. În aceeași clipă, pe un ecran instalat în fața elevilor sînt proiectate cinci întrebări, avînd fiecare alăturată cinci răspunsuri. Elevii trebuie să indice răspunsurile corecte. Li se dă, firește, un timp de gîndire, după

— Ei, acum după ce-am pus-o la punct, să mă gîndesc și la ce ar putea fi bună.

care ei încep să răspundă manevrînd comutatorul de pe micul panou pe care fiecare din ei îl are în față. Învățătorii urmăresc soluțiile date de elevi pe un panou propriu unde, după fiecare răspuns, apare și nota. Totul decurge foarte repede. Astfel, dacă facem abstracție de timpul rezervat pentru gîndire, chestionarea întregii clase, compuse din 36 de elevi, durează numai 2—3 minute.

După acest „regim de examinare”, instalația este trecută pe un „regim de autoinstruire”. Învățătorii proiectează din nou în fața elevilor un număr de probleme și, alăturat, cîteva variante de soluții pentru fiecare. După ce alege soluția corectă și mașina le-o confirmă, elevii trebuie să și-o memoreze.

Instalația „Znanie-2” a fost apreciată pozitiv de toți cei care au lucrat cu ea. Recent a început fabricarea unui nou lot, comandat de secția de învățămînt a sovietului orașenesc din Kazan și de sovietul din numeroase alte orașe: Sverdlovsk, Ioșkar-Oli, Kuibîșev, Vladivostok, Nahodka etc.

Constructorul examinatorului electric lucrează în prezent la perfecționarea lui. Noul model va putea fi utilizat în clase de cîte 40 de elevi și va folosi, alături de metoda selectivă („alege din cîteva răspunsuri pe cel corect”), metoda comunicării nemijlocite a soluției aflate de elevi. Nota va fi astfel imprimată automat și transmisă concomitent atît pe panourile învățătorilor cît și pe acelea ale elevilor.

și adăpostind o compoziție specială. Dacă îl ții o vreme în frigider, pachetul restitue apoi treptat, timp de 12 ore, frigul acumulat. Ce zici de asta?

— E grozav. Un mic frigider ambulant. Dar dumneata, Gerilă, când ai apărut pe Pământ?

— Eu m-am născut o dată cu Pământul. Evident, am trecut și eu prin perioade de avânt creator și de decădere. În epoca glaciară, de exemplu, reușisem să acopăr cu gheață întreg Pământul. De altfel, nici cu domeniile mele de astăzi nu mi-e rușine. Antartida e încă înghețată. Ce zici: nu-i o realizare frumoasă să acoperi un întreg continent cu un strat de gheață de câțiva kilometri grosime?

— Încălzirea Arcticii e deci legată de un... declin al puterii de creație?

— Nu, nu-i chiar așa. Am trecut de perioada asta critică. Acum mi-am regrupat forțele. Deși, cu spărgătoarele astea de gheață atomice nu-mi prea convine să-mi irosesc puterile...

— Atunci, în ce stadiu te afli?

— Astăzi am două reședințe: una în Antartida, chiar la polul frigului, unde temperatura poate să coboare și până la minus 90 de grade Celsius, iar cealaltă aici, în apropiere de Oimeakon, cu temperaturi minime de 60 de grade Celsius. Concediul mi-l petrec în Antartida, unde nu prea am ce face. Cu toate că în decembrie primește o mai mare cantitate de energie solară decât orice altă parte a globului, plătoșa de gheață reflectă razele ca o oglindă... În septembrie mă mut în Nord.

— Dar ce-o să te faci când omul o să stăpânească energia termonucleară și o să schimbe clima Pământului?

— Am să ies la pensie și am să mă stabilesc în Antartida. Acolo, am să fiu liniștit. Căci dacă oamenii s-ar apuca să-i topească gheața ar inunda tot uscatul.

— Îmi dai voie să-ți mai pun o întrebare? Sper că n-o să mă învinuiești de lipsă de tact. Aș vrea să te întreb de Fata de Zăpadă...

Pe obraji lui Moș Gerilă se prelinscră două lacrimi. Lacrimi grele, bărbătești, care se transformară îndată în țurțuri de gheață.

— Era prea legată de voi, oamenii. N-am s-o uit niciodată!...

M. Konstantinovski

COSMONAUTICĂ

Atenție, meteoriți!

Fiecare laborator își are propria fizionomie. În cel la care ne referim, totul evocă primejdia: zidurile de beton de mai mulți metri grosime, capturate la exterior cu blindaj naval, craniile cu tibii încrucișate zurgăvite pe pereți, urletul sirenelor dinaintea experiențelor... Căci laboratorul studiază primejdia! Zilnic, cercetătorii lansează meteoriți împotriva oțelului, aluminiului, materialelor plastice, în fiecare zi meteoriții se încrustează în plăcile de sticlă ale hublourilor, distrug machete ale canalizărilor cu care sînt dotate navele cosmice.

Dacă ar exista, însă, un muzeu al primejdiei meteoritice, principalul lui exponat ar fi... Luna. Nenumăratele cratere, unele cu diametre de sute de kilometri, care-i presară suprafața n-ar fi, după părerea multor savanți, decât urmele bombardamentelor meteoritice. O gigantică praștie naturală, gravitația, imprimă meteoriților viteze formidabile cuprinse între 10—17 km pe secundă, viteze care îi transformă în proiectile extrem de primejdioase. Un fragment de fier, să zicem de mărimea unei cutii de chibrituri, care ar întilni în calea lui o navă cosmică ar putea provoca o adevărată catastrofă.

S-a stabilit că cea mai mare parte a „constituantului solid” al mediului interplanetar (micro-meteoriții) este alcătuită din pulberi impalpabile, formate prin dezagregarea cometelor și ciocnirea asteroizilor. Lucrul poate să pară ciudat, dar așa este: Cosmosul e plin de praf! Zilnic cad pe Pământ câteva mii de tone de materie solidă cosmică, îndeosebi praf; un firicel de praf cosmic cîntărește câteva milioane și chiar miliarde de gram. De ce este primejdioasă această pulbere cosmică? Să luăm, de pildă, fotografia cuprinsă în text. Circumferința vizibilă într-însa aduce perfect cu un crater lunar și este opera unui grăunte de numai un milimetru, care poate fi observat în partea de sus și care, cu o viteză de opt kilometri pe secundă, a străpuns ținta de oțel.

Cosmonautul Alexei Leonov, primul om care a „pășit” în Cosmos, n-a rămas în afara cabinei decât zece minute, interval prea scurt pentru a fi dibuț de proiectilele cosmice. Dar ce se va întâmpla în cursul viitoarelor și îndelungatele călătorii spre Marte sau Venus? E clar, cu puberea cosmică nu e de glumit, mai ales dacă ținem seama că în vederea acestor călătorii

vor trebui construite stații satelit permanente. Calcule ale savanților sovietici au arătat că în curs de zece zile fiecare metru pătrat din suprafața unei astfel de stații ar fi neapărat lovită măcar de o singură ascmenea particulă cu o greutate de o milionime de gram. De aceea, constructorii de rachete trebuie să cunoască, în amănunțime, toate consecințele bombardamentului cosmic. Problema, extrem de complexă, nu și-a primit încă o soluție definitivă și unii savanți cred că nici nu va putea fi vreodată rezolvată pînă la capăt. Totuși practica are cuvîntul!

Se știe că meteoriții sînt alcătuiți din materii proprii și Pământului: fier, nichel, piatră etc. Așa încît, ca să „obținem” un

meteorit e suficient, să zicem, să luăm un grăunte de fier. Pentru ca grăuntele să devină meteorit trebuie să i se imprime însă viteze cosmice, ceea ce nu este de fel simplu. Cercetătorii sovietici au reușit totuși să înfrîngă această barieră și pe graficele experiențelor au început să apară viteze de 10—15 kilometri pe secundă. Aceste viteze uriașe sînt imprimate prin diferite metode ca, de exemplu, explozierea unor încălzări speciale „cu mai multe trepte”, prin folosirea ingenioaselor „tunuri cu gaze” care trag meteoriții în vid sau a cîmpurilor magnetice și electrice. Recent, a fost formulată chiar ideea folosirii laserelor pentru simularea primejdiei meteoritice.

Cum se desfășoară o explozie experimentală?

Întreaga clădire a laboratorului amintit este puternic zguduită, din tavan se desprind bucăți de tencuială. „Meteoritul” a străpuns aproape în întregime o placă grosă de aluminiu!

Apoi, în cazemata laboratorului, care aduce foarte bine cu turela unui cuirasat, dar fără tunuri, care au fost înlocuite cu un fel de „butoi” masiv, fără fund, cîntărind aproape o tonă, tehnicienii plasează o nouă încălzătură și o nouă țintă. Porțile masive de oțel se închid ermetic și sirena începe iar să urlă. În cabina de comandă, fixată de aparate, un adevărat imperiu al electronicii, cercetătorii așteaptă încordați.

Misterele dramei care se desfășoară în cazemata sînt lămurite de o fină și puternică instalație cu raze X cu impulsii. Căci un meteorit parcurge un centimetru într-o milionime de secundă, iar durata exploziei nu depășește câteva sutimi de microsecundă, așa încît numai aparatele de măsură cele mai perfecționate, automatele cele mai moderne pot să înregistreze obiectiv experiența, să observe episoade atât de rapide.

Deocamdată, cercetătorii laboratorului amintit fac o muncă de pionierat. Ei sînt încredințați, însă, că strădaniile lor nu vor fi zadarnice, că vor reuși să găsească un antidot perfilei pulberii cosmice. Vor mai fi necesare totuși mii de experiențe și de calcule, munca a sute și sute de cercetători ai condițiilor extraterestre pentru ca atunci cînd vor urca în nava lor, mesagerii Terrei în Cosmosul îndepărtat să poată spune: — Tot ce a fost de făcut s-a făcut, vom zbura în deplină siguranță!

FIZICĂ

Hotelul „Moscova” pe balanță

Unele raze cosmice au o penetrabilitate extrem de mare. O particulă de neutrino, de pildă, străpunge Pământul ca un ac subțire. Dar cele mai multe particule, întilnind în drumul lor un obstacol, își pierd din putere. Această particularitate a razelor cosmice a servit profesorului A. Tarhanov la măsurarea greutateii hotelului „Moscova”.

Iată cum s-a desfășurat experiența. A. Tarhanov a măsurat mai întîi, cu un telescop geocosmic, intensitatea radiației cosmice în piața Manejului din imediata

vecinătate a hotelului. Măsurătorile au continuat apoi în hoțul de la etajul al doilea al hotelului. Intensitatea razelor cosmice s-a dovedit mai mică în clădire decât în piață, dat fiind că ele fuseseră absorbite de ziduri. Cunoșcînd volumul edificiului și diferența rezultată din măsurarea razelor cosmice, specialiștii au putut determina greutatea hotelului. S-a dovedit că „Moscova” cîntărește 48 000 de tone.

Determinarea greutateii clădirilor are o mare însemnătate practică mai ales pentru constructorii de metro. În funcție de presiunea care apasă asupra unui tunel, ei pot alege tipul de susținere a acestuia. Firește, ar putea urma și o altă cale, aceea a „supraasigurării”, făcînd tunelul mai rezistent decât ar impune realitatea. Dar aceasta presupune și cheltuieli suplimentare. Iată, prin urmare, de ce uneori clădirile trebuiesc cîntărite.

Dar razele cosmice mai au și alte domenii de aplicare. Geologii, de pildă, le folosesc în conturarea zăcămintelor de minereuri. Dacă densitatea rocilor este uniformă, intensitatea radiației cosmice va fi și ea identică. Cînd însă în roci există minereu, intensitatea scade dat fiind că densitatea minereului este mai mare decât a rocilor.

Inregistrarea razelor cosmice este așadar încă un mijloc eficient de prospecțiune geofizică. Ea contribuie la grăbirea lucrărilor geologice și la obținerea unor rezultate mai precise.

ȘTIINȚĂ DISTRACTIVĂ

I. Cine citește mai repede?

Vă propunem un joc pe care să-l jucați, de preferință în scris, într-un cerc de prieteni. Îmînați tuturor cîte o foaie pe care ați scris în prealabil frazele de mai jos (în care cuvintele sînt amestecate) și invitați-i să le transcrie cit mai repede și corect. Învîingător e cel care predă primul răspunsurile corecte.

- 1 Cablurile și opt mii de kilometri de o lungime aproximativă însumează radioreleele.
- 2 În ceasurile noastre cu un minut 24 de ore de buzunar rămîn în urmă.
- 3 Sub podoabă își păstrează brazii și frumoasa zăpadă verde.
- 4 Încă nu se face cinefil cum că ai devenit?
- 5 Spre ce ținuturi nu mai pleacă iarna păsări calde?
- 6 Cu transistoare lungi funcționau și pe aparatele medii de unde radio.
- 7 Ai această minte să-ți întipărești reușit în imagine?
- 8 Cu rădăcina egală pătrată din doi este patru.
- 9 Ce constantă nu a corpului au o temperatură animale?
- 10 Aveți în livada de casă lingă cîte pomi de gînd să plantați?

II. Gîndiți-vă

30 de secunde

Aveți la dispoziție cîte 30 de secunde de gîndire pentru a răspunde la fiecare din următoarele întrebări:

- 1 Un vînt puternic bate dinspre nord-vest. O locomotivă Diesel trage o garnitură de la sud la nord. Ce direcție va lua fumul locomotivei?
- 2 Anton s-a culcat la 28 februarie la ora 19 și a pus deșteptătorul să sune dimineața la ora 8. Cîte ore a dormit Anton, dacă presupunem că a adormit în clipa în care s-a culcat?
- 3 De cîte ori se repetă cifra 1 în șirul de cifre de la 1 la 55?

Citiți răspunsurile în pag 10

FRIGOTEHNICĂ

Moș Gerilă despre...

ger

— Așadar, sînt la dispoziția dumneitale, mi se adresează Moș Gerilă. Dar întîi să-mi răspunzi de ce amîndouă orașele „Mirmii” au fost construite în două dintre cele mai reci zone de pe glob, în Antartida și în Iakuția?

Nu știi să-mi răspunzi? Pentru că voi, oamenii, nu puteți trăi fără frig... Da, da, nu v-ar fi deloc bine fără temperaturi joase. De fapt, datorită mie ați și apărut pe lume! În epoca marilor glaciații ați fost pur și simplu nevoiți să deveniți oameni pentru a supraviețui... Nu te-ai întrebă niciodată cum se face că omul a învățat să obțină căldură pe cale artificială încă acum zece de mii de ani, pe cîtă vreme frigul artificial l-a putut produce abia în secolul al XIX-lea? Asta dovedește că căldura poate fi obținută relativ simplu. Într-adevăr, cine nu știe că focul poate fi aprins prin frecarea a două bețe? Pentru a crea, însă, frigul a trebuit să inventați mașini complicate...

În fața acestei argumentații n-am putut decât să mă înclin. Frigiderele, patinoarele artificiale, păstrarea îndelungată a produselor proaspete prin metoda uscării în vid la temperaturi joase, supraconductibilitatea, laserele, toate confirmă spusurile lui Moș Gerilă. Într-adevăr, temperaturile joase și foarte joase sînt necesare în foarte multe împrejurări.

— Dar hipotermia? a continuat Moș Gerilă. Adică răcirea corpului în timpul unei operații, de exemplu, cînd toate procesele din organism devin mai lente; ea îl ajută pe chirurg să termine în liniște intervenția.

— Dar criotronii? mi-am amintit subit. Aceste aparate sînt atât de mici încît o mie de bucăți pot încăpea într-un degetar. Fiecare din ele, cufundate într-o baie de heliu, poate înlocui o lampă electronică. O mașină electronică de calcul cu criotroni, de pildă, e mult mai mică decât una obișnuită și consumă o cantitate infimă de energie.

— Ca să nu mai vorbim de zero absolut, adică minus 273,16 grade Celsius cum spunem voi. În privința asta, recunosc, m-ați întrecut nu numai pe mine, ci și pe colegul meu Mercur care a reușit să-și coboare temperatura, în partea umbrăoasă, numai pînă la minus 250 grade Celsius. Știu, știu, savanții voștri au realizat și temperaturi mai scăzute: numai câteva milioane de grad îi despart de zero absolut. Am auzit, urmă Moș Gerilă pe un ton confidențial, că la institutele voastre de fizică există, în laboratoare, robinete din care curge heliu lichid în loc de apă. Asta zic și eu realizare...

Din una în alta, am ajuns apoi la aplicațiile practice ale frigului.

— În Republica Democrată Germană a fost inventat un acumulator de frig, mă informă Moș Gerilă. Ai auzit de el?

— Nu.

— E un fel de pachet, închis ermetic

LA INTREBĂRILE CITITORILOR

Cum se apără organismul de frig

După cum se știe, temperatura corpului unui om sănătos, indiferent de variațiile temperaturii aerului, se menține în mare măsură constantă, pielea jucând în această privință un rol important. Pe timp de vară, prin intermediul pielii, organismul elimină căldură din cauza dilatării vaselor de sânge aflate în piele. În anotimpul rece, dimpotrivă, vasele sanguine se îngustează, pielea devine palidă, iar eliminarea sudorii se micșorează brusc, scăzând în același timp și eliminarea de căldură.

Îmbrăcămintea are, de asemenea, un rol important în menținerea căldurii corpului

nord, precum și scăderea la plecarea în sens invers aveau loc și în cazul când temperatura exterioară nu se modifica. Aceiași ferovieri, cercetați în aceleași condiții pe platforma unui vagon de cale ferată în curtea fabricii din Leningrad, prezentau o reacție paradoxală. Muncitorii care suportaseră călătoria pe platforma deschisă ore întregi fără să sufere de frig, au prezentat, în aceleași condiții, în curtea fabricii, o senzație de frig atât de marcată încât nu au suportat experiența mai mult de două ore.

Această punere în funcțiune a mecanismelor de termoreglare de către scoarța

Sportul — mai e nevoie s-o spunem? — este un excelent mijloc de a ne căli trupul împotriva frigului

lui. Straturile de aer dintre diferitele obiecte de îmbrăcăminte sînt de fapt „pături izolatoare” care „conduc” greu căldura corpului, împiedicînd-o să se piardă în afară.

Dar organismul reacționează și „central” la frig. El sporește astfel procesele de oxidare, arderile, prin așa-numita „termoreglare chimică”. De aceea iarna nevoia de alimente bogate în calorii (grăsimi, dulciuri etc.) este mai mare decît vara.

La rîndul lui, factorul muscular prezintă un interes pe care nu trebuie să-l neglijăm. Deseori se spune că nu există mijloc mai bun de încălzire decît exercițiul fizic; totuși nu trebuie să confundăm „munca musculară” cu oboseala. În această privință este edificatoare o experiență care arată că oboseala musculară atrage o lipsă de rezistență la frig: șobolanii în repaos suportă un val de frig, șobolanii închiși într-o colivie în care au loc să se miște obosesc repede și fac hipotermie.

Și la om, frigul e greu de suportat cînd peste el se adaugă și oboseala. Exercițiile fizice capabile să producă o „calorificare” intensă nu sînt de aceea eficiente decît într-o situație specială, de scurtă durată.

Alimentele calde contribuie la „încălzirea” organismului. Tot astfel, dacă respirăm o cantitate de aer destul de încălzit, rezistența noastră la frigul inconjurător crește considerabil.

În lupta cu frigul mai intervin, însă, și alte mecanisme, mai puțin cunoscute: glanda tiroidă (de aceea hipotiroidienii sînt „friguroși”), glandele suprarenale, prin descărcarea de adrenalină în sânge și, bineînțeles, sistemul nervos central, care conduce și coordonează „termoreglarea”.

Sînt interesante din acest punct de vedere cercetările făcute de K. M. Bikov pe un număr de ferovieri. Subiecții au fost investigați succesiv în curtea unei fabrici de mașini din Leningrad și pe platforma unui vagon de cale ferată, în drum spre nord. Creșterea metabolismului care a părăia în mod regulat la plecarea spre

creierului s-a demonstrat că poate fi influențată reflex-condiționat și la animale (șoareci, oiini, porumbei).

Obișnuința la frig se explică și ea printr-un fenomen reflex-condiționat. Indivizii obișnuși la frig pot suporta temperaturi extrem de scăzute; sînt cunoscute experiențele expedițiilor polare sau obișnuința la frig a eschimoșilor. Importanța obișnuinței a apărut foarte evident și în cercetările făcute pe niște studenți din Oslo, ținuți în costume de vară timp de mai multe luni în regiunea nordică a Norvegiei. În cursul zilei ei se puteau ocupa, după voie, cu vînătoarea și pescuitul. Noaptea dormeau în corturi, viriți în saci „arctici” și îmbrăcați numai cu un pantalon de gimnastică și cu șosete de lînă. În cursul nopții temperatura pielii scădea, în special la picioare, dar temperatura centrală rămînea oarecum constantă.

Așa se prezintă, schițată în puține cuvinte, problema fiziologică a rezistenței organismului la frig. Cînd limita de rezistență e depășită, organismul cedează, dar această înfrîngere e rară și mijloace minunate sînt necontenit la lucru pentru a permite organismului să-și apere temperatura centrală, în ciuda celor mai aspre condiții atmosferice.

Dr. E. Rozov

E BINE SA ȘTIȚI

Sfaturi pentru excursioniști

ÎN primul rînd despre greutatea sacului de spate. Cu peste 20 kg în spate și la urcuș sau drum accidentat, mai ales

iarna, drumeția nu mai este o plăcere. Deci, greutatea purtată în drumeție să nu depășească sub nici o formă 20 kg, nici chiar pentru cei bine antrenați.

INCĂLĂMÎNTEA cea mai bună pentru excursii sînt bocancii obișnuși din piele. Nu plecați la drum cu „ghete noi” pentru că ivirea unor surprize neplăcute — ca rosăturile, bătăturile etc. — poate împiedica continuarea drumului.

Pentru ca piciorul să stea comod în încălțăminte și să nu sufere din cauza transpirației, este recomandabil să se poarte două perechi de ciorapi, dintre care o pereche de bumbac, pentru a absorbi transpirația și cealaltă de lînă moale (pe deasupra) care permite aerisirea.

IARNA, îmbrăcămintea va fi de tip „schi” sau „training”, completată cu un pulover gros de lînă, o haină căptușită, mănuși și căciula de stofă sau lînă.

NU porniți la drum fără o bătură caldă, reconfortantă (cafea, cacao, ceai), care va fi păstrată cel mai bine în termos.

ÎN seara primei zile de drum sau în seara unei zile cînd ați făcut eforturi mari, pentru a evita febra musculară luați înainte de culcare 2—6 g de bicarbonat de sodiu (2—6 comprimate, cu apă).

BĂUTURILE alcoolice nu sînt potrivite sub nici o formă, pe drum, oricît de mare ar fi frigul. Alcoolurile tari, atît de apreciate de unii pentru „a se încălzi” după un drum de iarnă, nu fac decît să mascheze pentru moment senzația de frig; în realitate, alcoolul consumat după oboseală face să scadă capacitatea organismului de a se reface, mărește oboseala și este profund dăunător.

EXCESUL de conserve, de grăsimi, de condimente și chiar de dulciuri (de altfel necesare activității musculare) poate provoca tulburări digestive neplăcute. Deci, o regulă importantă pentru drumeție: nu faceți excese alimentare!

VITAMINELE, în special B₁ și C, contribuie în mod deosebit la întreținerea randamentului muscular. Pentru siguranță, aceste vitamine vor fi luate și sub formă de preparate farmaceutice.

CEL puțin o dată pe zi este bine să consumați mîncăruri calde sau, în lipsă, să beți ceai.

ÎN sfîrșit, o ultimă recomandare: evitați în timpul mersului de iarnă să vă potoliți setea „mîncînd” zăpadă. Gîndiți-vă la consecințele neplăcute pe care le provoacă confruntarea bruscă a organelor respiratorii cu cristalele de gheață sau apă la temperatura de 0°.

Dr. A. Zorin

CALEIDOSCOP

Somnifere specializate

Industria farmaceutică sovietică va pune în curînd în vînzare somnifere care acționează asupra diferitelor faze ale somnului: acțiune imediată (pentru instalarea adormirii) acțiune mediană (pentru perioadă de somn de la 1 noaptea la 3 noaptea) și acțiune prelungită.

Nașterea înainte de termen

Cauzele cele mai frecvente ale prematurității sînt, după o statistică sovietică care se referă la cîteva mii de copii născuți înainte de termen: existența gemenilor, autointoxicarea gravidei, hemoragiile, prezentarea posterioară a fătului și ruptura prematură a membranelor. Constituția mamei este, însă, aceea care determină în ultimă instanță nașterea prematură.

Dentistică cu... ultrasunete

Profesorii V. Kurliandski și I. Vainștok de la Institutul de stomatologie din Moscova au pus la punct un aparat pentru operații dentare pe bază de ultrasunete, cu ajutorul căruia pot fi efectuate intervenții chirurgicale total lipsite de dureri.

„Capitalul” terapeutic mondial

Conform unei statistici recent întocmite de UNESCO, capitalul terapeutic al medicinei contemporane se compune din circa 675.000 de produse sintetice și 30.000 de compoziții naturale. Numărul produselor sintetice crește anual cu circa 40.000.

Antibiotic din... polen

Un nou antibiotic a fost descoperit în polenul unor flori de cîmp, căruia experiențe efectuate în diverse laboratoare ale lumii îi atribuie o deosebită eficacitate în tratamentul diareelor și al unor colibaciloze rebele.

Poșta medicului

F. MIHAILESCU — Constanța: În unele tulburări intestinale se folosește bacilul lactic pentru că, ajuns în intestin, provoacă fermentația lactică, iar acidul lactic format este o substanță care împiedică dezvoltarea majorității bacteriilor, care sînt cauza acestor tulburări. Pentru același motiv este atît de folositor sănătății noastre iaurtul (foarte bogat în acid și ferment lactic), preparat tot prin fermentație.

NICULA PETRU — Lipova: Medicamentul despre care întrebați, nu există în comerț.

ALBA — Rîmnicul Sărat: 1) Este adevărat că în tratamentele ce se aplică la menopauză medicii, mai ales la insistența pacientelor, urmăresc menținerea sau restabilirea ciclurilor menstruale. Care este părerea noastră? Dacă menopauza nu survine prea devreme (înainte de 45 de ani) un asemenea tratament este în același timp greșit și inefficient. Procesul involutiv al funcției ovariene nu poate și nu trebuie să fie oprit. Menopauza nu este decît o nouă stare de echilibru fiziologic, care trebuie respectat. 2) Amieș spunea că „nu poate fi vi-decăt un bolnav care se crede sănătos”. Sînteți cea mai în măsură să-l convingeți pe soțul dv. că trebuie să urmeze un tratament medical.

R. R. — Timișoara: Intr-adevăr, „obișnuința este a doua natură”, dar oamenii cu voință pot lupta și împotriva naturii. „Remediul unei obișnuințe — spunea Epictet — este o altă obișnuință”. În cazul dv. aceasta poate și trebuie să fie o viață sexuală normală. În acest scop, orice metodă este bună, dar fără voință nu veți realiza mare lucru. Nu vă temeți de consecințe, ele sînt mai mult subiective și vor dispărea după un timp scurt.

UN CITITOR — Arad: Vă rugăm să citiți răspunsul dat mai sus sub R. R. — Timișoara.

MEDA ION — Timișoara: Fenomenul descris de dv. este inerent vîrstei. În instalarea insuficienței testiculare de vîrstă se poate distinge o perioadă de început, situată de obicei între 50—60 de ani, caracterizată de modificări morfologice și funcționale mai puțin exprimate și o a doua perioadă, de îmbătrînire propriu zisă, care survine după 60 de ani.

S. A. — Timișoara: 1) Despre vagotonie vom publica un articol detaliat. 2) Despre varice am mai scris. În cazul dv. credem că este necesar un consult medical la un specialist chirurg.

TRAIAN CĂRĂȘANU — Timișoara: Veți găsi articolul care vă interesează într-unul din numerele noastre viitoare.

ELEONORA CREȚULESCU — Săveni: Uneori apare la menopauză fenomenul descris de dv. Este bine să fiți totuși consultată de un medic. Citiți și răspunsul dat sub Alba — Rîmnicul-Sărat.

DÎRDĂRĂ OLGUȚA-ONEȘTI, ALEXANDRU IONEL-IANCA: V-am răspuns prin poștă.

A.D.C.-Constanța: Plaga ombilicală va fi protejată cu comprese sterile îmbibate în alcool 70%. Plăgile se șterg cu vată îmbibată în ser fiziologic.

GEORGESCU TACHE-BUCUREȘTI: Voluminoasa dv. scrisoare ne-a impresionat. Considerăm însă că nu este vorba de nimic organic, ci de o manifestare a inhibiției psihice care, date fiind circumstanțele descrise de dv., dă adesea astfel de accidente. Sîntem în mod ferm de părere să vă căsătoriți și avem convingerea că totul se va rezolva prin crearea unor condiții externe favorabile. Vă urăm succes!

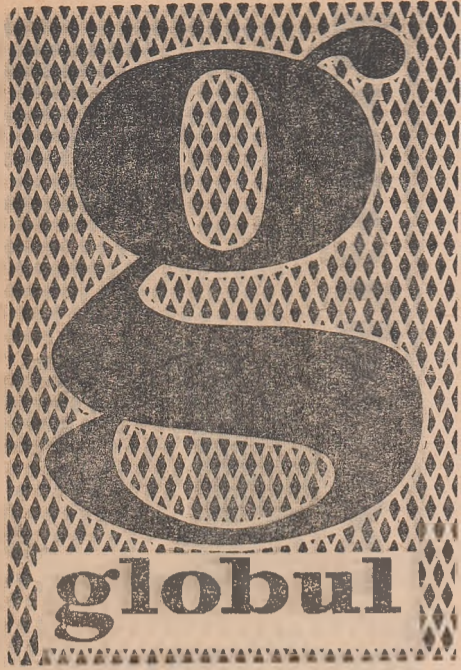
POLGAR M. FABIAN-Arad: Răspunsul solicitat a apărut la rubrica „La întrebările cititorilor”. Vă mulțumim pentru aprecieri.

T. A.-Oradea: Părerea noastră este că nu este vorba de nimic grav. Desigur, un examen genital și unul endocrinologic sînt absolut necesare. Vă recomandăm să vă adresați policlinicilor speciale (cu plată) din Cluj, dacă ați epuizat celelalte modalități de consult.

M. GHEORGHE — Timișoara: Vă rugăm să citiți răspunsul dat sub Nicula Petru — Lipova.

N. R.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poștă sînt rugați să anexeze timbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au, însă, prioritate asupra celor prin poștă.

TUNISIA

Culori antice,

culori moderne

Oricât ai fi de grăbit, nu se poate să vizitezi Tunisia, capitala Tunisiei, fără să poposești măcar câteva ore în castelul medieval Bardot, aflat la marginea orașului și adăpostind între zidurile lui un splendid muzeu de artă antică romană. Căci numai în felul acesta îți poți forma o primă imagine despre ceea ce a însemnat Africa de Nord sub stăpânirea Romei.

Evident, în primul rând se remarcă portretul în mozaic al lui Virgiliu, splendida compoziție în mozaic, de proporții impresionante, „Nașterea Venerei din spuma mării” și pardoselile de mozaic păstrate destul de bine, deși clădirile respective au fost de mult distruse. Mozaicurile au fost aduse la muzeul Bardot din diverse regiuni ale Tunisiei.

În sălile închinat miturilor și mării te privește de pe pereți zcii bărboși ai vântului, zefirii și fauni care — spun legendele — mîngîiau sau scufundau corăbiile ce brazdau odinioară Marea Mediterană. Un perete întreg e acoperit cu viețuitoare ale mării: pești de toate culorile și formele, aracatițe, meduze, arici de mare etc. Numai un mare îndrăgostit de mare, un pictor talentat care a studiat-o zi de zi, a putut crea desigur acest original acvariu...

Parca africană a Tunisului este despărțită de cea europeană prin niște porți. Prin ele trecutul orașului comunică cu prezentul lui. Una din măturile cele mai elocvente ale elanului cu care țara pășește spre progres este universitatea din Tunis, o splendidă clădire din sticlă și beton cu linii clare și armonioase.

Dar universitatea nu este singura dovadă. În preajma vechilor monumente ale civilizației arabe își croiesc acum drum buldozerele, se înalță laboratoare și spitale, stații de radio și alte instituții de cultură. Deși poartă tradiționalele lor burnusuri, arabii s-au deprins totuși foarte bine cu noul peisaj.

De țur, pentru un turist străin care are foarte puțin timp la dispoziție e greu să arunce, fie și o privire fugărie, în viața intimă a unei familii arabe. Casa arabilor, cum se întâmplă și în Orient, e ascunsă privirilor din afară. De altfel, nici nu s-ar putea vedea mare lucru prin ferestrele acoperite cu o rețea ajurată de fier forjat, vopsită de obicei în albastru. Albul zidurilor și albastrul zăbrelelor de la ferestre sînt două culori tipice pentru întreaga țară.

În cursul călătoriei prin Tunis, însă, poți totuși constata schimbările care s-au produs în ultimul timp în situația femeii. În partea europeană a orașului întâlnești pretutindeni fete îmbrăcate în haine europene, care sînt fie telefoniste, fie surori medicale, vinzătoare, învățătoare etc. Dar nici în orașul arab femeile nu mai stau acasă. Circulă pe străzi după treburi, înfășurate însă, e drept, din cap pînă în picioare într-un văl confecționat acum de obicei, — încă un semn al vremii — dintr-un material sintetic. Onoarea celebrei lini de Tunisia pare să fie de aceea apărată astăzi, mai cu seamă, de burnusurile bărbaților...

V. Belov

ANTARCTIDA

Gazde și oaspeți

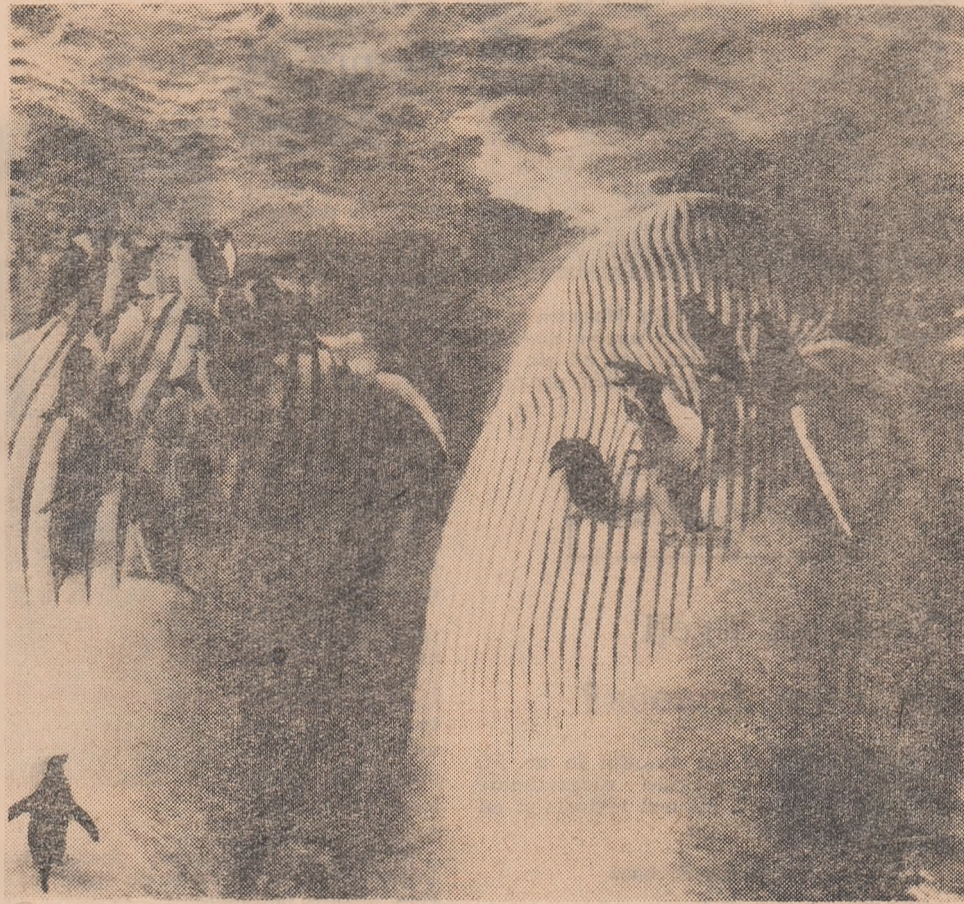
Dincolo de Cercul polar de sud se întinde un continent imens, mai mare decît Australia și Oceania luate la un loc, și chiar decît Europa. Este Antarctica, numită și „continentul de gheață”, pentru că aproape toată suprafața ei este acoperită cu o calotă de gheață cu o grosime ce trece, pe alocuri, de doi kilometri. De aceea, în Antarctica chiar și vara e foarte frig. Ca să nu mai vorbim de gerurile cumplite din timpul iernii, cînd temperatura scade pînă la minus 90 de grade. Viteza vînturilor, care bat în rafale pe întinderile nemărginite de gheață, e mai mare decît aceea a celui mai rapid tren.

Savanți din diverse țări: Uniunea Sovietică și Statele Unite, Australia și Japonia, Anglia și Noua Zeelandă studiază totuși de zor asprul ținut. Ei sînt ajutați în nobila și temerara lor activitate de

Doi oameni și paisprezece cîini. Iar jur împrejur un lințoliu nesfîrșit de gheață și zăpadă. Vremea se schimbă aproape din oră în oră. Cînd plecaseră din Mîrni era soare și liniște. Curînd, Pestișul imprimă atelajului un asemenea ritm încît cîinii abia mai puteau fi oprîți spre a se lua probe de gheață. Incepu să bată un vînt puternic. Caiurul era neliniștit. Dacă oprim — spunea el — o să fie greu să mai urmim cîinii căci au să caute să se adăpostească de vînt, să se ascundă în zăpadă.

La un moment dat, însă, Pestișul își încetini din proprie inițiativă mersul... Cei doi aruncară priviri nedumerite în jur și văzură că acolo gheața nu era acoperită de zăpadă, că se puteau lua ușor probe. „Bravo, Pestișule, știi unde să oprești!” — îl laudară ei într-un glas.

După un timp, atelajul porni din nou

Băștinășii Antarctidei

atotputernica tehnică modernă, dar și de cîini, acești mereu credincioși prieteni ai omului.

Pentru moment, oamenii și cîinii sînt încă oaspeți în Antarctica. Stăpînii continentului sînt pinguinii, ciudatele păsări care populează de milenii neospitalierul ținut. Gazdele îi întîmpină, însă, cu prietenie pe oameni. În preajma țărnelor mai locuiesc foci, albatroși...

„SECRETARUL ȘTIINȚIFIC”

Deși nu era o frumusețe, Pestișul era întotdeauna în fruntea atelajului, iar cîinii frumoși, de-ți era mai mare dragul de ei și cu nume răsunătoare ca, de pildă, Kazbek, Dunăre, Vultur, trebuiau să meargă în urmă-i, fie că o voiau sau nu. Pestișul fusese poreclit așa pentru blana-i albă cu pete negre și roșcate. De fapt numai o ureche și coada erau roșcate, iar pe spinare avea o singură și mare pată neagră, de parcă cineva ar fi turnat pe el o sticlă de cerneală.

Pestișul devenise conducătorul atelajului pentru că era mai mare și mai puternic decît ceilalți cîini iar Moseici, încercatul caiur, care străbătuse cu credincioasele patrupede sute de kilometri, era de părere că Pestișul avea „talent organizatoric”. Toți cîinii care iernau la Mîrni îl respectau și încetau numaidecît hîrjoana cînd îl auzeau mirînd nemulțumit.

De obicei, numai doi oameni foloseau sania trasă de cîini; caiurul Moseici și savantul V. Vtiurin. Oameni și patrupede aveau o muncă grea de îndeplinit; într-un rînd, de pildă, au trebuit să străbată trei sute de kilometri pe oceanul înghețat ca să adune probe de gheață pentru laborator.

Crusta de gheață de lingă țărni era inegală, acoperită de dimburi și fisuri. Încît, privită de pe coastă, gheața părea boțită. Autoșenileta nu putea înainta pe un asemenea teren. De aceea singura soluție era deplasarea cu sania trasă de cîini, ce putea transporta foarte bine doi oameni cu echipamentul respectiv.

du-și nasul în blăniile pufoase. Un strat gros de zăpadă îi acoperi numaidecît ca o plapumă caldă și cu toții adormiră duși.

Numai „secretarul științific” stătea de veghe. Se vede treaba că socotea că ceva nu era în regulă, deși îndărătul icebergului era liniște și adăpost... La un moment dat ridică capul, își ciuli urechile, adușmăc aerul și începu să latre. De undeva, nu se știe de unde, venea un zgomot surd, de parcă ofta un animal uriaș. Pestișul simți nevoia să fie lingă oameni. De aceea porni să latre și să scurme cu labele zăpada de sub cort. Trezi toți cîinii, care începură și ei să dea semne de neliniște, să schiaune. Pestișul începu a zgîrîia cortul.

— Ce-i cu tine, măi băiete? — îl întrebă Moseici, care ieșise din cort buimac încă de somn.

Dar în aceeași clipă caiurul se repezi înăuntru și-l trezi pe Vtiurin. Uriașul icebergului, în preajma căruia se adăpostiseră, „se trezise” la viață. Se înclinase și gheața din jur începuse să se spargă. Încă câteva minute și cortul ar fi fost dus de gheața plutitoare în largul oceanului. Trebuiau să plece numaidecît, deși viscolul se întetise.

Din nou zăpadă în ochi, vînt pătrunzător pînă la piele și vizibilitatea nulă. Dar în fruntea atelajului se afla „secretarul științific”, care o ținea drept înainte, fără să rătăcească drumul spre casă.

ALBATROSUL RATACTOR

Pentru prima oară am văzut albatroși departe de țărnelor Antarctice. Nava „Obi” se afla tocmai la 40 de grade latitudine, un punct primejdios, pentru că întotdeauna acolo e furtună.

Și atunci, marea zbuciumată era acoperită de spumă. Valurile scuturau vasul și măturau totul de pe punte. Dar deasupra mării clocotinde plutea calm o uriașă pasăre albă... Cu aripile larg desfăcute — avînd o deschidere de aproape patru metri — pasărea se odihnea pe curenții de aer și se legăna lin, așa cum un bun înotător se odihnește pe oglinda netedă a apei... Apoi mai făcu câteva mișcări din aripi, depăși ușor și repede vasul și din nou se odihni.

Puternica motonavă mergea cu mare viteză; toate cele patru motoare Diesel funcționau din plin. Dar pasărea părea că-și bate joc de noi. Din două bătaii ale aripilor ne-o lua din nou înainte. Apoi zbura de parcă ne-ar fi așteptat și plana puțin în spatele navei sau chiar pe lingă bordaj, atentă să vadă dacă nu cumva zvîrlim de pe punte ceva de-ale gurii.

Era un albatros rătăcitor. E numit așa pentru că îi place să călătorească mult. Își face cuibul în vecinătatea Antarctidei și anume în insulele subantarctice Georgia de sud, Prințul Edward etc. Dar de zburat zboară de la tropice pînă la țărnelor Antarctidei, pe distanțe enorme.

Se spune că în secolul trecut, căpitanul balenierei „Edwards” vîna balene fără să acosteze multă vreme în vreun port. Pe atunci nu era, se știe, radio; cum să dea, deci, de știre unde se afla? Marinarii au prins atunci de un cirilg niște momeală — o bucată de carne — și au zvîrlit-o peste bord. Un albatros care zbura prin preajmă a înhățat carnea și a fost tras pe punte. Căpitanul a scris un bilețel, indicînd data — 8 decembrie 1847 — și coordonatele exacte unde se afla baleniera — 43° latitudine sudică, 145°40' longitudine vestică, căci naviga între Noua Zeelandă și America de Sud.

A vîrit bilețelul într-un flacon și l-a agățat de gîtul albatrosului, căruia i-a dat drumul să zboare. După douăsprezece zile, la 20 decembrie, albatrosul a fost prins în Chile. În douăsprezece zile zburase deci 5837 de kilometri în linie dreaptă. Ceea ce înseamnă circa 500 de kilometri în 24 de ore. Asta în linie dreaptă, cum am mai spus. Dar se știe că păsările se mai și opresc pe drum ca să se odihnească, să vineze și să mîninge...

S. Sîvici

Fără cuvinte

PENTRU REVELION

Cum ne fardăm

Care femeie nu vrea să arate cât mai bine în noaptea de Anul Nou! Cu puțin efort putem obține rezultate ce nu vor trece nebagate în seamă. Iată ce putem face.

Ne curățăm bine fața cu un lapte demachiant, ne aplicăm două comprese călduțe cu ceai de mușețel, după care ne ungem cu o cremă grasă (în cazul tenului uscat) și o cremă de zi (în cazul tenului gras). Urmează o baie de abur (persoanele care nu o suportă riscă să li se irite ochii) la care vom folosi mușețel sau lapte de vacă. După aceea ne aplicăm o mască compusă dintr-un gălbenuș de ou amestecat cu 1/2 linguriță de zeamă de lămițe, 1 linguriță de untdelemn și 1 linguriță de miere pentru tenul uscat, sau 25 g drojdie de bere cu câte o linguriță de zeamă de lămițe și miere de albine pentru tenul gras. Persoanele cu tenul excesiv de gras pot înlocui gălbenușul cu albuș. Ne aplicăm pe ochi două tamponne muiate în ceai cald de mușețel sau de tei și ne culcăm într-o poziție cât mai relaxată, cu picioarele sprijinite pe o pernă. E bine ca în cameră să fie întuneric. După o jumătate de oră ne scoatem masca cu apă caldă și ne clătim cu apă rece. (În tot acest timp buzele vor fi unse cu o cremă grasă). Apoi urmează fardarea propriu zisă. Ne pudrăm întâi cu o pudră mai deschisă, apoi cu una mai închisă, ne facem ochii și buzele, eventual obrazii, dacă sint palizi. Femeile cu pielea sănătoasă, care vor să o aibă mai mată, pot folosi fondul de ten.

Pentru tenurile iritate, congestionate, se poate prepara o mască calmantă din 2 lingurițe caolin coloidal amestecat cu un vîrf de cuțit de cremă grasă, 1 linguriță de miere și apă pînă se obține o pastă.

Îngrijindu-ne fața, nu trebuie să uităm gîtul și decolteul, mai ales dacă vom purta o rochie care ne dă posibilitatea să le expunem.

Și acum, petrecere frumoasă!

D. Astahova

Două coafuri

Vă recomandăm două coafuri potrivite cu ținuta elegantă cu care veți întâmpina desigur sărbătoarea Anului Nou.

Coc își vor face, bineînțeles, posesoarele unei podoabe capilare bogate. Dar el este accesibil și femeilor cu păr mai scurt, dacă le avantajează. Pentru a-l realiza, acestea vor recurge, însă, de circumstanță, la ajutor „din afară”: câteva șuvițe de păr fals, aranjate dedesubt, vor face cocul mai amplu, mai bogat.

Nota festivă a celei de a doua pieptănături, mai răspîndită, este accentuată de o panglică de catifea (sau de satin, sau din materialul rochiei, sau un cerc metalic lucios, sau un stras — posibilitățile sînt infinite!). Coafura completează frumos ovalul feței, degajînd totodată gîtul.

Casa unională de modă din Moscova propune două rochii elegante pentru noaptea de Revelion. Bine înțeles, însă, că ele vor putea fi utilizate și pentru alte ocazii.

GIMNASTICĂ

Vreți să aveți un corp frumos?

După cum am anunțat în nr. 51, publicăm exercițiile recomandate de V. Petrov, autorul articolului cu titlul de mai sus.

Exercițiile de bază

1 Lăsări pe vine. Este cel mai bun exercițiu din arsenalul gimnasticii atletice. Se execută după o încălzire serioasă. Haltera se ține la spate pe umeri. Supraveghiați-vă poziția spatelui, care trebuie să fie perfect drept. Inspirați adînc și ținîndu-vă respirația, cu pieptul ridicat, lăsați-vă pe vine. Începeți cu o greutate mică (pentru încălzire). După ce repetați de trei ori, creșteți greutatea la fiecare serie nouă. După trei serii adăugați încă 2,5 kilograme și executați două serii la rînd, fără pauză (cu câte o singură repetare).

2 Ridicarea halterei din poziție culcat. Culcați-vă pe spate și țineți haltera sus, cu brațele perfect întinse. Inspirați — coboriți haltera la piept, expirați — ridicați-o. Începeți cu o greutate mică.

3 Ridicarea halterei din poziția aplecat. Aplecați-vă în față, picioarele ușor îndoite. În această poziție apucați haltera mai spre capete și ridicați-o de pe podea pînă la talie. Exercițiul este indicat pentru mușchii toracelui, care dau linia conică athletică a corpului. Executați cinci serii a câte cinci repetări.

4 Ridicarea halterei la spate. Haltera pe umeri. Din această poziție ridicați-o de câteva ori. Exercițiul dezvoltă mușchii umerilor și ai brațelor.

5 Ridicarea halterei în față. Cel mai bun exercițiu pentru dezvoltarea masei musculare și a forței întregului corp. Aplecați-vă puțin înainte, cu brațele și picioarele ușor îndoite. Țineți haltera jos în față, cam la lățimea umerilor și ridicați-o deasupra capului pînă la îndreptarea perfectă a corpului. Reveniți în poziția inițială și repetați. Nu vă grăbiți să forțați greutatea la acest exercițiu. Creșteți-o treptat, adăugînd câteva kilograme la fiecare serie. Cu timpul veți progresa mult și 200 de kilograme nu vor mai fi o perspectivă prea îndepărtată chiar pentru atleți cu un antrenament mai mic.

Exercițiile pentru „slefuirea” mușchilor

1 Lăsări pe vine cu haltera în față la nivelul pieptului. Acest exercițiu „usucă” bazinul și soldurile.

2 Înelinări de trunchi. Exercițiul dezvoltă bine mușchii abdominali și „strunguiește” talia. Executați înelinările cît mai amplu, în ambele sensuri, de fiecare dată

cu revenirea corpului în poziție dreaptă. Supraveghiați-vă să nu vă aplecați în spate sau în față, ci numai lateral. Puteți executa exercițiul cu o halteră mică, pe care o veți ține în mină din partea în care vă înclinați, sau cu o halteră mare, pe care o veți ține la spate pe umeri.

3 Ridicarea corpului. Culcați-vă pe podea sau pe o bancă, cu virfurile picioarelor fixate sub o mobilă. Ridicînd trunchiul atingeți cu cotul soldul din partea opusă. Dacă vreți să complicați exercițiul, îl puteți executa cu picioarele ridicate în unghi ascuțit fixate pe o scîndură.

4 Ridicarea picioarelor. Exercițiu eficient pentru partea inferioară a mușchilor abdominali, care se dezvoltă mai greu. Culcați-vă pe podea sau pe o bancă, ridicați picioarele în așa fel încît să formeze un unghi drept cu corpul. Pentru sporirea eficacității exercițiului puteți prinde de tălpi o greutate.

SPORT

Pele — despre el însuși

Am două nume: unul pentru fotbal — Pele, și unul adevărat — Edson Arrantes do Nascimento.

În viața mea, schimbările s-au produs atît de brusc încît uneori mă sperii. Totuși am numai 24 de ani!

Cum s-a întîmplat? Și de ce cu mine? Știu că sînt socotit cel mai bun fotbalist din lume, dar au existat și sînt și acum jucători mai buni decît mine.

Sigur, talentul contează foarte mult, dar e prea puțin dacă nu există dragoste pentru fotbal. Nici un fel de antrenament nu poate înlocui această dragoste.

În țara noastră avem foarte multe locuri virane și teronuri de sport, adevărate „rairi fotbalistice” pentru puști. Nici eu n-aveam mai mult de 9 ani cînd am început pe mina bătrînilor și experimentatului antrenor Voldemar de Brito. El mi-a disciplinat pasiunea furtunoasă pentru fotbal, ne-a învățat să respirăm corect, să ne mișcăm pe teren. Sub conducerea lui, echipa noastră a cîștigat campionatul local de trei ori la rînd. În 15 meciuri eu am înscris 40 de goluri.

Cum eram foarte tineri, de Brito putea să țipe la noi și să ne oblige să-l ascultăm. Nu cred să fi obținut același lucru și cu jucători mai mari, dar a fost un antrenor bun pentru mine și, bineînțeles, și pentru alții.

Acum am alte relații cu antrenorii. Vicente Feolla și Aimore Moreira, antrenorii naționalei braziliene, se pricep într-adevăr la fotbal. Au cunoștințe vaste. Dar pentru jucători ei sînt mai degrabă prieteni, consultanți, sfătuitoari, înzestrați cu darul de a prevedea și a prezinti. Amîndoi sînt pentru independența fotbalistilor. Nici unul nu ne impune gustul lui. Acest respect tradițional pentru însușirile naturale și libertatea de autoexprimare a jucătorului îi deosebește, de altfel, în genere pe antrenorii brazilieni de mulți alții. Și lucrul nu e de mirare întrucît pentru majoritatea tineretului brazilian fotbalul e unica manifestare a spiritului romantic în viața cotidiană. Brazilia e neobișnuit de bogată în talente fotbalistice. În momentul de față „Santos” are o rezervă de 30 de tineri care ar putea juca în cele mai bune echipe. Dar n-au loc.

Am să enumăr câteva din realizările mele cele mai importante.

Niciodată n-am să uit victoria echipei noastre asupra clubului „Fluminense”, acum trei ani. Filmul despre acest meci a fost dat la televiziune seară de seară timp de un an. Am cîștigat cu scorul de 1:0 și eu m-am ales cu o insignă de aur în amintirea acestui unic gol. Ziarele au scris că a fost cel mai frumos gol din istoria fotbalului brazilian. Portarul nostru mi-a pasat mingea în colțul careului, eu am străbătut întreg terenul, am driblat opt oameni și am marcat...

Alt meci memorabil a fost acela cu clubul brazilian „Juventus”. Atunci am driblat patru jucători, inclusiv portarul, și de două ori am reușit să lovesc mingea de pămînt în așa fel încît a zburat peste capetele apărătorilor și a intrat în plasă.

întîlnirea cu echipa italiană „Juventus” a fost următorul succes: am ieșit învingător într-o luptă cu doi fundași, în fața porții. Alte două întîmplări sînt de dată mai veche: meciurile cu Franța și Țara Galilor la campionatul mondial din Suedia, despre care ziarele au scris mult în 1958.

Probabil că numărul golurilor marcate de mine ar fi mai mare dacă n-aș refuza să execut loviturile de pedeapsă. În naționala braziliană penaltiurile le-au bătut totdeauna Didi și Pepe. Eu niciodată.

Primesc zilnic peste 50 de scrisori din toate colțurile lumii, pînă și din insula Sfînta Elena. Cele mai multe sînt de la băiețandri amatori de fotbal, dar sînt destule și de la femei. Mi se fac chiar propuneri de căsătorie prin poștă. Bineînțeles, vreau să mă însor, dar nu pe calea asta.

Multă vreme am căutat o fată care să vrea să se mărite cu Edson, nu cu Pele. Am un ideal, pe care se pare că acum l-am găsit. Dar nu spun numele fetei, fiindcă nu vreau să o fac nefericită. 90 la sută din viața mea aparțin publicului, dar restul de zece vreau să-l păstrez pentru mine.

În numai cîțiva ani, mulțumită fotbalului, un băiat numit la botez Edson Arrantes do Nascimento, care a cunoscut umilința, sărăcia, foamea, a ajuns să stringă mîna celor mai celebri oameni, în loc să fugă de frica polițistului din colțul străzii.

Și iar mă întreb: de ce eu? De ce nu tatăl meu, Dondino, fotbalist profesionist, pasionat de joc, dar care n-a avut niciodată norocul să treacă de cluburile mici? Sau de ce nu fratele meu mai mic Zoca? Dacă Zoca ar fi venit la „Santos” o dată cu mine, gloria mea de azi ar fi fost a lui.

Faptul că am devenit alit de neașteptat „regele fotbalului” mă mai uimește și pentru că multă vreme l-am încredințat pe tata și pe alții că vocația mea este aviația. Știam că un pilot are nevoie de pregătire, de aceea am mers la școală.

Dar într-o zi, cînd m-am întors acasă, l-am găsit la noi pe de Brito. Tata era grav, mama avea fața plînsă.

— Vrea să te ia la „Santos”! — a izbucnit ea.

Eram încă un băiețandru cu pantaloni scurți. Mama mi-a dat niște pantaloni de-al tatei, două cămăși și mi-a cumpărat ghețe și ciorapi.

Cînd ne-am luat rămas bun, tata mi-a dat un sfat: „Să joci fiecare meci de parcă ar fi ultimul. Cu șmecheria și escrocheria nu faci nimic, nici în fotbal, nici în viață”.

(Din „Smena”)

Răspunsuri la „Știință distractivă”

I.

- 1) Cablurile și radioreleele însumează o lungime aproximativă de opt mii de kilometri.
- 2) Ceasurile noastre de buzunar rămîn în urmă cu un minut în 24 de ore.
- 3) Brazilia își păstrează frumoașa podoabă verde și sub zăpadă.
- 4) Cum se face că încă nu ai devenit cinești?
- 5) Ce păsări nu pleacă iarna spre ținuturi mai calde?
- 6) Aparatele de radio cu transistoare funcționează pe unde lungi și medii.
- 7) Ai reușit să-ți întipărești în minte această imagine?
- 8) Rădăcina pătrată din patru este egală cu doi.
- 9) Ce animale nu au o temperatură a corpului constantă?
- 10) Cîți pomi aveți de gînd să plantați în livada de lingă casă?

II.

- 1) Locomotiva Diesel nu scoate fum.
- 2) Numai o oră, căci deșteptătorul va suna la 8 seara.
- 3) De 13 ori.

Omul care a fost Sherlock Holmes

(Urmare din pag. 4-a)

dădu seama că niciodată nu se mai săvârșise în Anglia o eroare judiciară atât de rușinoasă ca sentința pronunțată în mai 1909 la Edinburgh.

Cazul semilunei cu briliante începuse la Glasgow în casa unei bătrâne bogate, lady Marion Guilchrist. Într-o seară, singura ei servitoare ieșise să cumpere un ziar. Vecinul, un anume Adams, auzise zgomote în apartamentul alăturat și se duse să vadă ce se întâmplase. Ușa era încuiată și nimeni nu răspunde la bătaia lui. Între timp se înapoie servitoarea, care intră în apartament, lăsându-l pe Adams la ușă. Deodată, de la vecină ieși, mai întâi calm, un tânăr, care apoi o zbughi, însă, glonț pe scară și se făcu nevăzut. Dinăuntru se auzi un strigăt de groază. Când Adams intră, o găsi pe fata de serviciu lângă cadavrul stăpinei. O cutie cu acte era deschisă și conținutul ei împrăștiat pe podea. Dar bijuteriile bătrânei erau intacte. Disparuse numai o broșă cu briliante în formă de semilună.

Dat fiind că nici Adams și nici Helen nu-l puteau descrie exact pe necunoscut, poliția interogă o fată, pe nume Mary Borroughman, în vîrstă de 14 ani, care tocmai trecuse pe acolo. Deși întâmplarea se petrecuse seara, pe vreme de ploaie și într-o

stradă prost luminată, fata izbutise nu se știe cum să-l observe pe omul care fugise. Dar relatarea ei se deosebea fundamental de declarațiile celor doi și poliția ajunse la concluzia că la crimă participaseră doi inși.

Ziarele publicară un anunț care descria broșa dispărută, și, curînd, un oarecare Maclin declară că Oscar Slighter îi dăduse ca garanție o broșă în formă de semilună. Poliția sună la locuința acestuia și constată că Slighter plecase în mare grabă, nu se știe unde, cu amanta lui. Drept urmare, poliția declară că Oscar era asasinul. Această convingere nu putu fi clintită nici de depoziția servitoarei, care arată că broșa lui Slighter nu semăna de fel cu aceea a stăpinei ei, nici de faptul că Slighter amănase broșa înainte de crimă. După cum poliția nu se lăsă impresionată nici de împrejurarea că Slighter se pregătise de plecare cu mult timp înainte și nu făcuse un secret din asta. Mai mult, înfățișarea lui se deosebea net de aceea a asasinului și era limpede că, nefiind o cunoștință a bătrânei doamne, n-ar fi putut să intre în apartamentul ei fără să-l fi spart. Și apoi era de neînțeles de ce Slighter, dacă premeditase într-adevăr omorul, se înregistrase la hotel sub adevăratul-i nume.

Poliția susținea totuși morțiș vinovăția lui, pornind de la faptul că era un individ suspect, străin de origină, proprietar de tripouri și spelunci. Slighter fu deci arestat

în America și recunoscut vinovaț de Helen și Mary Borroughman. La proces fură audiați numai martorii acuzării, iar judecătorul a luat drept bune toate omisiunile, interpretările forțate și chiar greșelile voite ale procurorului. Lui Slighter nu i se dădu cuvîntul, fu declarat vinovaț și condamnat la moarte. Mai târziu, pedeapsa îi fu comutată în închisoare pe viață.

În aceste condiții a început Conan Doyle bătălia. Cartea lui despre „Cazul lui Oscar Slighter” a apărut în august 1912, când Slighter se afla de trei ani în închisoare. Ca și în cazul Adalg, acuzația adusă lui Slighter fu zdrobită de logica de fier și de analiza strălucită a lui Conan Doyle. Raționamentul lui Doyle era atât de simplu încît e de mirare că nu trecuse nimănui prin minte pînă atunci. De ce, dintre toate bijuteriile, criminalul luase numai semiluna cu briliante? Și apoi, de ce pierduse vremea deschizînd cutia cu acte? Era evident că asasinul nu căutase bijuterii, ci un act. Luase broșa în ultima clipă spre a induce în eroare poliția. Dar despre ce fel de act putea fi vorba? De un testament? Dacă lucrurile stăteau așa, însemna că asasinul era rudă cu victima. Așa se putea explica, de altfel, și felul cum intrase în apartamentul încuiat. Bătrîna doamnă obișnuia să se uite mai întâi la vizitatori, prin vizor, înainte de a le deschide. Și desigur că și servitoarea îl cunoștea și de aceea nu se mirase cînd aflase de la vecin că în casă era cineva străin. După cum s-a aflat ulterior, Helen dezvăluise numele celui care fugise din apartament. Dar poliția din Glasgow preferase să treacă sub tăcere faptul și numele individului ar fi rămas necunoscut dacă anchetatorul, care aflase numele de la servitoare, n-ar fi avut muștrări

de conștiință. Declarația pe care o făcu la poliție nu-i aduse, însă, decît neplăceri: fu dat afară iar peste un an fu cit pe ce să fie dat în judecată sub o acuzație falsă.

Cu Conan Doyle, însă, „protectorii legii” din Glasgow nu puteau proceda la fel. În schimb refuzară la nesfîrșit rejudecarea procesului. Și scriitorul avu nevoie de aproape 20 de ani ca să cîștige bătălia pentru Slighter.

Pierduse aproape orice speranță cînd, în 1925, primi vizita unui fost deținut, abia eliberat din închisoare, care-i aduse o scrisoare de la Slighter. Acesta îl implora să mai facă o încercare de a-l elibera.

Conan Doyle mai încercă o dată să obțină revizuirea procesului, dar din nou fără rezultat. Abia după doi ani numele lui Slighter apărî din nou în ziare, datorită unei cărți semnate de W. Parc și unui articol al lui Edgar Wallace. Niște ziaristi dădură de urma lui Helen și a lui Mary, care erau acum femeii măritate. Helen mărturisise că însul care fugise din apartament o vizita des pe stăpîna ei, iar Mary declarase în scris că poliția o forțase să-l „recunoască” pe Slighter și chiar timp de două săptămîni repetase cu ea depoziția pe care urma s-o facă în fața tribunalului.

Conan Doyle profită de momentul favorabil și, împreună cu alți apărători ai lui Slighter, ceru revizuirea procesului. Autoritățile încercară să-l elibereze pe Slighter în ascuns, cum procedaseră cu Adalg, dar Conan Doyle se adresă Parlamentului și obținut o nouă rejudecare a procesului. Slighter fu reabilitat după 19 ani de închisoare pentru o crimă pe care n-o săvîrșise.

Cu puțin timp înainte de moartea lui Conan Doyle, adevăratul asasin al bătrînei doamne mărturisî adevărul fiului acestuia.

Stimați consumatori!

Cu prilejul Anului Nou conducerea cooperativelor și lucrătorii din magazinele și unitățile de alimentație publică ale cooperativei de consum vă urează dv. și familiei dv.

La mulți ani!

În noul an 1966 unitățile cooperativei de consum vor fi permanent la dispoziția dv. cu un sortiment variat de mărfuri, în măsură să satisfacă cerințele și exigența tuturor consumatorilor.

Dulciurile,
un izvor de energie pentru copii!

LUNA CADOURILOR

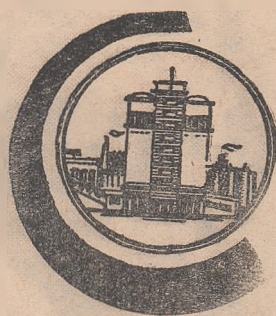
1—31
decembrie
1965

Un cadou frumos este simbolul atenției dv. pentru cei dragi. Oferiți fulare, cravate, cordoane, batiste, baticuri, șosete elastice, ciorapi din fire sintetice, căciulițe, mănuși, trije din p. n. a., garnituri pentru noi născuți, căciulițe, din blană artificială și alte produse din sectorul textile, țăminte

în

LUNA CADOURILOR

1—31 decembrie 1965

OMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

TELEFON: 207

oferă spre vânzare:

AZOTAT DE SODIU
STAS 6030/1959
UTILIZAT ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ,
SIDERURGICĂ, TEXTILĂ,
STICLARIE ETC.

SULFAT DE AMONIU
STAS 931/1961
UTILIZAT LA FABRICAREA MEDICAMENTELOR, ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ, TABĂCĂRIE ETC.

SULFIT DE SODIU
N.I. 2449/62
REZULTAT DE LA FABRICAREA FENOLULUI, UTILIZAT LA FABRICAREA HÎRTIEI ȘI CELULOZEI

STAS 2062/1961
DAMIGENE DE STICLA
A 50L. DIN STOC SUPRA-NORMATIV

Fantome nocturne

În dimineața aceea mă trezisem într-o dispoziție mizerabilă. Pentru că, nu-i așa, e pur și simplu stupid să-ți serbezi ziua de naștere chiar în ajunul Anului Nou. Îți mai arde să stai la taifas cu prietenele, când nu-ți vezi capul de treabă? Dar n-aveam încotro. Reuniunea fusese fixată și nu-mi rămânea decât să iau parte. Așa că ne-am adunat cu toatele, la prietenă, se înțelege, ca să-și bată dinsa capul cu spălatură de vase.

Eram între noi femeile. Am început prin a ne pliclisi: nu lipsea nici una dintre noi și n-aveam pe cine birfi. În cele din urmă una a început să povestească cum a fost acostată cu o zi înainte, în plină stradă — închiptuiți-vă! — de un bărbat necunoscut. Povestea a declanșat discuții furtunoase. Cu acest prilej am a-

Optimistul

vut surpriza să constat că era o materie în care toate prietenele aveau o vastă experiență. În fiecare miercuri seara pe Ela, de exemplu, o urmărește un finăr de o rară frumusețe, care-și petrece noaptea sub ferestrele ei. Elena primește scrisori misterioase, iar Irina pur și simplu nu poate să iasă în stradă fără ca bărbații să nu-și schimbe fulgerător itinerarele și să nu se ia pe urmele ei. Teri, ne-a spus ea încercându-se de emoție, tramvaiul 1 a sărit de pe șine și a luat-o razna. Vatmanul nu și-a putut dezlipi ochii de la ea și și-a revenit abia când Irina s-a ascuns într-un magazin alimentară.

Se apropia miezul nopții și povestirile deveneau de-a dreptul dramatice. La douăsprezece fără cinci Ema a povestit că într-o noapte, când se întorcea de la un concert și trecea pe o stradă cufundată în beznă, a observat, la un moment dat, că e urmărită de o dubă cu farurile stinse. Dinsă și-a luat inima în dinți și și-a văzut de drum. Dar când mașina a stopat în dreptul ei și șoferul a întrebat-o de o stradă oarecare, a văzut că pe dubă scria „Carne și afumături”... Încrămențită de groază, nu s-a mai putut urni din loc multă vreme, deși mașina cotise de mult la dreapta. Și abia când a ajuns acasă și-a amintit că, de fapt, strada de care întrebase șoferul nici nu exista, că întrebarea fusese doar un pretext...

Asta, însă, era prea de tot! În definitiv cine era sărbătorita? Eu! Or tocmai eu nu scosesem o vorbuliță, pentru că în viața mea n-am fost urmărită nu numai de un tramvai, dar nici măcar de o bicicletă, pentru că nimeni nu mă oprește seriile și nu merge pe urmele mele.

Le-am declarat, atunci, că prostiile astea puteau, eventual, fi crezute în noaptea de Revelion, dar că până atunci mai erau exact 24 de ore și n-aveam chef să le dau crezare. Și că, în general, în casa în care locuiesc a intrat deunăzi un autobuz și din vitează a nimerit direct în dormitor. Dar uite, eu nu trag nici un fel de concluzii din întâmplarea asta! Pur și simplu, șoferul a confundat fereastra cu poarta. Când și-a dat seama că a greșit, a ieșit din dormitor în marș arier și în cea mai mare grabă. Asta-i! Ce mai țuravura.

Irina s-a supărat. Ne-am luat rămas bun și ne-am dus pe la casele noastre.

Felinarele nu ardeau toate. Dar era o noapte cu lună așa că am putut zări, la o oarecare distanță, silueta unui bărbat profilându-se lângă un copac. Înafte ca să pot lua o hotărâre, bărbatul s-a îndreptat spre mine cu pași neauziți. Singele mi-a înghețat în vine...

Când a ajuns la aproximativ un metru de mine, hotărârea mea era luată. Mi-am ridicat brațele fulgerător și i-am tras una zdravănă în cap. Lovitura n-a fost, însă, destul de puternică, fiindcă bărbatul n-a căzut, dar s-a clătinat pe picioare.

„Acum s-a isprăvit cu mine”, mi-a trecut prin gând, dar în aceeași clipă s-a întâmplat un lucru de necrezut: bărbatul s-a zmcuit din loc și a luat-o la sănătoasa.

Nu mi-a trebuit mult ca să înțeleg că flăcăul nu era dintre cei care așteaptă ivirea zorilor sub ferestrele unei femei

sau scrie scrisori misterioase. Și am mai înțeles că o femeie care la asemenea întâmplări în tragic n-o să aibă nimic de povestit prietenelor ei nici la 70 de ani... Gîndul asta m-a întristat. În plus, simțeam că mă îmboldește curiozitatea, așa că am iuțit pasul pînă cînd, la un colț de stradă, mi-am zărit eroul nocturn. Părea că și revenise din spaimă căci, văzindu-mă, s-a îndreptat iar spre mine.

„Aha, din ăștia-mi ești! m-am gândit. Bine, vezi tu acuși...” și am rupt-o la fugă. Am trecut ca un bolid prin poarta grădinii, avînd grijă s-o trîntesc în urma mea dar... nu știu cum se face că m-am pomenit nas în nas cu fantoma mea nocturnă. Fantoma giffia și se sprijinea cu miinile de poartă.

„Parcă nu seamănă cu un aventurier, mi-am spus în sinca mea. Te pomeniști că l-am cucerit cu adevărat! Pentru că, la urma urmei, de dragul meu a alergat, a primit un pumn în cap și l-a suportat stoic, iar acum o să stea aici pînă-n zori. E un ger de 12 grade, așa că are să fie mai ceva decît tramvaiul Irinei”.

— Vă rog să-mi spuneți... a început deodată bărbatul. „Nu, draguțule, așa nu-mi convine”, mi-am continuat; însă, eu monologul interior și cu strigătul „Sînt o femeie serioasă!” i-am întors spatele și m-am îndreptat spre casă.

Dar poartă a scîrțit și iar m-am pomenit cu individul lîngă mine. Să nu vă mirați dacă am să vă spun că mi-am ieșit din fire. N-am de gînd să vă descriu tot ce a urmat. Țin numai să precizez un singur lucru: nu mi-a întors nici o scatoalcă din cîte a primit...

Șuierînd printre dinți „Ești o proastă!” s-a retras, lăsîndu-mi în miini gulerul de la paltonul lui.

„Auzi, sînt proastă! Sigur că sînt proastă! Irina ar fi procedat mai inteligent!” mi-a străfulgerat prin minte cînd, deodată, am auzit în spatele meu o bufnitură. Ah, orgoliul masculin rînit e în stare de orice!

Am țîșnit în sus pe scări val-virtej...

În seara următoare, de Revelion, cînd prietenele s-au adunat la mine, am avut ce să le povestesc. Întîmplarea era senzațională și triumful meu nici nu poate fi descris.

Dumneavoastră, însă, am să vă fac o mică confidență.

În dimineața care a urmat aventurii mele nocturne portăreasa mi-a adus un pachet. Il găsise afară, lîngă ușă. Pe pachet era scrisă adresa mea, iar înăuntru am găsit o scrisoare de la soacră-meă care îmi aducea la cunoștință că vecinul ei era alit de amabil să-mi transmită din parte-i un cadou de Anul Nou...

K. Iarunkova

— Ce mai, cea mai urîtă e masca omului modern!

Doă istorioare de Anul Nou

PRIMA: Absolut neverosimilă

Musafirii trebuiau să vină la ora 23. Nevastă-meă a fost gata la 22,30.

N. Labkovski

A DOUA: Mai aproape de adevăr

Ziua de lucru se terminase. Mă îndreptam spre casă. Capul mă durea, picioarele îmi tremurau, miinile aproape că nici nu mi le mai simțeam. Era ultima zi a anului și lucrasem de 365 de ori mai mult decît de obicei. De obicei trîndăveam. Ultima zi a anului se făcea simțită în toate.

L-am întîlnit, de pildă, pe sectoristul nostru, nenea Mișa, care ducea de guler douăzeci de cheflii odată.

— E sfîrșit de an, mi-a zîmbit milițianul, planul trebuie îndeplinit...

Am dat să intru în casă, dar m-am oprit îngrozit. În odaie trebăluiau de zor zece muncitori.

— Repară, îmi șopti nevastă-meă, speariată. E sfîrșit de an!

— Bună ziua! mă salutară zugravii. N-am apucat să răspund că, de afară, se auzi o bătaie în ușă și în cameră intră un medic.

— Soția dumneavoastră se pregătește să nască?

— Da.

— Dați-o incoa! Mașina așteaptă.

— Dar e prea devreme! V-am spus că abia se pregătește...

— E în stare să se pregătească încă

trei luni de acum înainte, și la noi e sfîrșit de an.

Au luat-o. Cu mina pe inimă m-am prăbușit într-un fotoliu. În aceeași clipă lîngă mine au apărut, ca din pămînt, două figuri nedeslușite.

- Nu vă simțiți bine?
- Așa, un pic.
- Pregătiți-vă de drum.
- De unde sînteți?
- De acolo.

Și-au ridicat arătătoarele și și-au însoțit gestul cu un filfiit de aripi.

— Nu mă grăbesc... Am numai 37 ani...

— N-avem timp să așteptăm daruri la natură. E sfîrșit de an.

A trebuit să mă supun și să mă înalț la ceruri. Dar am zburat foarte greu. Aparatul de zbor pe care mi-l înminaseră ingerii era greu de manevrat: se compunea din două aripi stîngi. Dar ce eră de făcut? Se vede treaba că și în fabrica lor de aripi era sfîrșit de an!

A. Kurleandski și A. Hait

— De ce te superi? E și verde, întepă!

Se numește altfel

Era vădit că, în ultimele zile, cu Grigori Petrovici se petreceau lucruri ciudate.

I se întîmpla tot mai des să se oprească brusc din mers și, încruntîndu-se, să-miște buzele în tăcere.

— Ce-i cu tine? îl întrebă nevastă-să.

Dar Grigori Petrovici se mulțumi să o teze din adineul inimii. După care plecă val-virtej.

Se întoarse acasă tîrziu. Aruncînd știei o privire distrată, o întrebă:

- Unde-i Mașa?
- Care Mașa? nu înțelege nevasta.
- Cum care Mașa? Fiica noastră.

Soția tresări și-l privi bănuitor:

— După cîte știu, pe fata noastră cheamă Dașa...

— Nici o Dașa! Am zis Mașă!

— Dumnezeule, dar de doisprezeți cheamă Dașa!

— Am hotărît să-i schimb numele clar?

Soția îl mîngieie îngăduitor pe

— Linștește-te. Ești obosit puțin... și-i arată un scaun.

— Scaunul nu mai e scaun.

Ce, asta-i supă? Acum se pot! Dar tu cine ești? Soția schimbă numele în soacră.

— În diavoliță!! În talpa ei.

Mașina a sosit la timp. Că

albe l-au luat pe Grigori

drum n-a făcut altceva decît

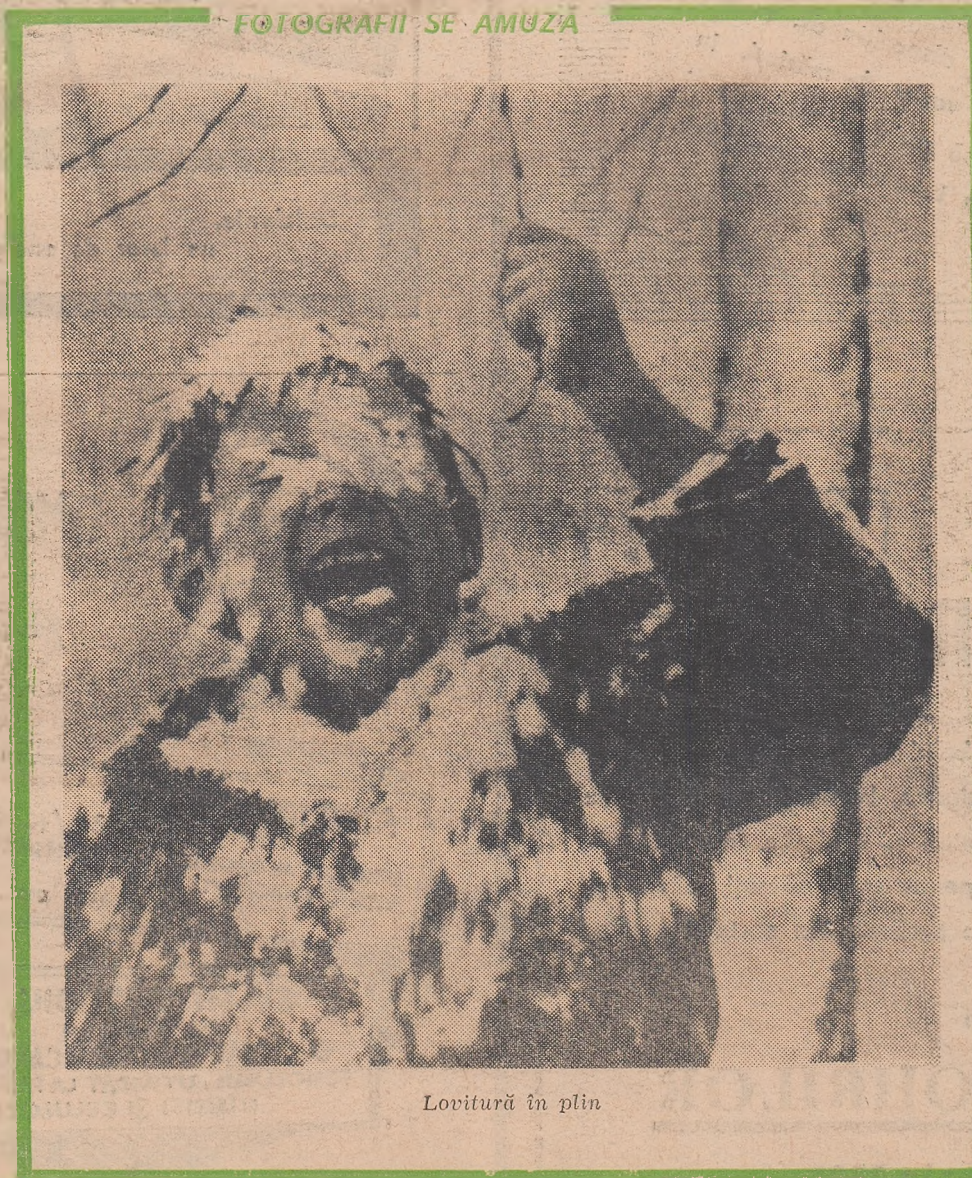
pe fereastră și, într-o stare

titudine, să schimbe numele.

În ultimele două săptămîni

trovici lucrase într-o comisie

schimbarea denumirii străzilor.

Lovitură în plin